Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СССР

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 29 июнь 1969 йил, якшанба ● № 151 (14.314). ● Баҳоси 2 тийин.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ. Хўжаобод районидаги хўжаликлар арпа ўримини кучайтириб юбордилар. Бу ерда 5 минг тонна дон етиштирилиб. шундан 1700 тоннасини давлатга сотиш планлаштирилган. Юқоридаги суратда «Москва» колхозида арпа ўрими, пастдаги суратда эса, янги арпа ҳосили тасвирланган.

Р. Ашуров фотолари (ЎзТАГ).

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ БАЙРОҒИ ОСТИДА

ПРАВДА

26 июнда КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлиб ўтди. Пленум КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари тўғрисида»ги докладини тинглади ва муҳокама қилди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг жаҳон коммунистик ҳаракати жипслигини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсий йўлини ва амалий фаолиятини, КПСС делегациясининг коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада 1969 йил 5 июндан 17 июнгача бўлиб ўтган халқаро Кенгашидаги ишини батамом ва тўла-тўкис маъқуллади.

Пленум партиямиз ва халқимизнинг якдиллик билан изҳор қилган фикрини ифода этиб қуйидагиларни таъкидлади: Коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро Кенгаши коммунистик, ишчилар ва бутун озодлик ҳаракатининг катта муваффақияти бўлди. Кенгаш жаҳондаги барча демократик, прогрессив кучлар ҳаракатининг ғоят кенг миқёсдаги бирлиги негизида империализмга қарши курашни янада авж олдириб юборишга жуда катта таъсир кўрсатади. Бу Кенгаш марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида халқаро коммунистик ҳаракат жипслигини мустаҳкамлаш йўлида муҳим босқич бўлди.

75 коммунистик ва ишчи партия қатнашган Кенгаш коммунистларнинг империализмга қарши, тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм учун кенг омма курашига етакчилик қилаётганликларини яна бир марта кўрсатди. Коммунистлар инсониятнинг келажаги боғлиқ бўлган ҳаракатнинг тақдири учун юксак даражада жавобгар эканликларини англамоқдалар.

Кенгашга тайёргарлик ва Кенгашнинг бориши проблемаларни эркин, демократик муҳокама қилиш, ҳужжатларни коллектив равишда, кенг ошкора ишлаб чиқиш, чинакам ўртоқларча тенг ҳуқуқли асосда ҳамкорлик қилиш билан характерланди.

Кенгаш «Ҳозирги босқичда империализмга қарши кураш вазифалари ҳамда коммунистик ва ишчи партияларнинг, барча антиимпериалистик кучларнинг ҳаракат бирлиги» ҳужжатини, «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги тўғрисида»ги Мурожаатни, «Вьетнамга мустақиллик, озодлик ва тинчлик!» даъватини, тинчликни ҳимоя қилиш тўғрисидаги Хитобномани ва бошқа ҳужжатларни қабул қилди. Бу ҳужжатлар ҳар бир коммунистик партиянинг манфаатларига, жаҳон коммунистик ҳаракати тараққиётининг ҳозирги босқичида бу ҳаракатнинг мақсад ва талабларига жавоб беради.

Кенгаш якунлари, унинг ҳужжатлари халқаро миқёсда жуда катта аҳамиятга эгадир ва ҳозирги вақтда жаҳон халқларининг бутун эътибори бу ҳужжатларга қаратилганлиги қонуний бир ҳолдир. Халқаро коммунистик ҳаракат, замонамиздаги барча революцион, прогрессив кучлар Кенгаш ҳужжатларида империалистик реакция ва агрессия кучларига қарши, бутун дунё коммунистларини, антиимпериалистик фронтнинг барча курашчиларини тобора жипслаштириш учун курашнинг туб, актуал масалаларига жавоб топмоқдалар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро Кенгашига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда актив қатнашди. КПСС делегациясининг бошлиғи ўртоқ Л. И. Брежневнинг Кенгашда сўзлаган ва партиямизнинг позициясини ифода этган нутқида ҳозирги халқаро аҳвол ва кейинги тўққиз йил ичида жаҳон тараққиётида рўй берган силжишлар марксча-ленинча кенг таҳлил этилди. Бу нутқда ҳозирги замон империализми ва у ўтказиб келаётган сиёсатнинг баъзи асосий хусусиятлари, антиимпериалистик кучлар фаолияти ва курашининг асосий проблемалари таърифлаб берилди. Жаҳон социалистик системасини ривожлантириш, бу системанинг бирлигини мустаҳкамлаш масалаларига алоҳида эътибор қилинди. Ўнг ва «сўл» оппортунизмга қарши, марксча-ленинча назария ва сиёсатни ҳар қандай бузишларга қарши кураш масалалари кескин ва принципиал тарзда қўйилди. Мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг бориши тўғрисида, партиямизнинг келажакка мўлжалланган режалари ҳақида сўзлаб берилди, партиямизнинг марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми асосида коммунистик ҳаракат бирлиги учун кураш йўллари тўғрисидаги нуқтаи назари баён қилинди.

КПСС коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлаш учун изчил курашиб келмоқда. КПСС империализмга қарши биргаликда ҳаракат қилиш ана шу бирликни мустаҳкамлаш йўлидир, деб ҳисобламоқда. Марксизм-ленинизмга садоқат ва муштарак мақсадлар учун биргаликда кураш олиб бориш ҳаракатимизни мустаҳкамлайди, бу ҳаракат бирлигини юксак даражага кўтаришни таъминлайди. Бу замонамизнинг энг муҳим вазифасини — бутун жаҳонда империализмга қарши фронтни вужудга келтириш вазифасини ҳал этиш йўлидир.

КПСС, Совет халқи ўзининг интернационал бурчига содиқдир. Совет Иттифоқи ярим асрдан кўпроқ вақтдан буён барча соҳаларда — сиёсий соҳада ҳам, иқтисодий соҳада ҳам, идеология соҳасида ҳам, ҳарбий соҳада ҳам империализмга қарши курашиб келмоқда. Бизнинг халқимиз Ленин партияси раҳбарлигида буюк революцион ўзгаришларни амалга оширди ва эндиликда фидокорона ижодий меҳнат қилиб, коммунистик қурилишнинг КПСС XXIII съезди белгилаб берган программасини амалга оширмоқда.

КПСС ва бошқа марксчи-ленинчи партиялар империализмга қарши кураш пировард мақсадларимиз учун, ишчилар синфининг меҳнаткашларнинг бошқа ҳамма отрядлари билан иттифоқ бўлиб, сиёсий ҳокимиятни ўз қўлига олиши учун, социализм учун кураши билан чамбарчас боғланган, деб ҳисоблайдилар. Улар бутун жаҳон коммунистларини жипслаштириш, барча антиимпериалистик кучлар иттифоқини мустаҳкамлаш муваффақият қозонишнинг калити, деб биладилар.

Инсоният тараққиёт кучлари билан реакция кучлари, социализм кучлари билан империализм кучлари бир-бирига қарши кескин тарихий кураш олиб бораётган бир вазиятда асримизнинг учдан икки қисмини босиб ўтиб, учинчи палласига қадам қўйди. Жаҳон революцион ҳаракати қийинчиликлар кўришига ва айрим отрядларининг муваффақиятсизликка учрашига қарамай ҳужумни давом эттирмоқда. Капитализмнинг умумий кризиси чуқурлашиб бормоқда, капитализмни емираётган зиддиятлар кескинлашмоқда. Ер куррасининг учдан бир қисмида ғалаба қилган социализм одамларнинг онги ва қалби учун бутун жаҳонда олиб борилаётган жангда янгидан-янги муваффақиятларга эришди. Коммунистик ҳаракат замонамизнинг энг қудратли сиёсий кучидир. Бизнинг давримиз капитализмдан социализмга ўтиш давридир.

Айни вақтда империализм жиддий ва хатарли душман бўлиб қолмоқда, империализмнинг агрессивлиги кучайди, у социализм позицияларини ҳар қандай усуллар билан заифлаштиришга, халқларнинг миллий-озодлик ҳаракатини бостиришга, капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг курашига халақит беришга, капитализмнинг олдини олиб бўлмайдиган тушкунлик жараёнини тўхтатиб қолишга интилмоқда. АҚШ империализмининг Вьетнамдаги агрессияси, Яқин Шарқдаги танглик, Америка империалистларининг революцион Кубага қарши қўпорувчилик ҳаракатлари, Шимолий Атлантик блокининг агрессив ишлари, Ғарбий Германия милитаристларининг реваншчилик йўли, эски ва янги мустамлакачиларнинг Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларидаги кирдикорлари, халқаро кескинликни яна авж олдираётганликлари, янги жаҳон урушига тайёргарлик кўраётганликлари — буларнинг ҳаммаси империалистик кучларнинг ҳозирги жаҳон тараққиётини орқага буриб юбориш учун интилаётганликларини яққол исбот этувчи далилдир.

Империализм инсониятни янада оғир кулфатларга дучор қилиши мумкин. Империализмнинг жиноий ҳаракатларига чек қўймоқ учун ишчилар синфи, демократик революцион кучлар, барча халқлар бирлашишлари ва биргаликда ҳаракат қилишлари керак. Кенгашнинг ҳужжатида айтиладики, агрессорларни жиловлаб қўйиш, инсониятни империализмдан халос қилиш — тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм учун кураш олиб бораётган ишчилар синфининг, барча антиимпериалистик кучларнинг зиммасига юкланган вазифадир. Бу — «ҳозирги босқичда империализмга қарши кураш ва коммунистик ҳамда ишчи партияларнинг, барча антиимпериалистик кучларнинг ҳаракат бирлигига эришиш вазифаларидир».

Жаҳон социализм системаси антиимпериалистик курашнинг таянчи ва ҳал қилувчи кучидир. Кенгаш таъкидлаб ўтганидек, янги дунёнинг эски дунёга қарши муваффақиятли кураш олиб бориши социалистик системанинг бундан буёнги муваффақиятларига, бу системанинг жипслигига, идора қилувчи партияларнинг янги ижтимоий тузумдаги мавжуд барча имкониятлардан фойдаланишларига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Бундан шундай хулоса чиқариш керакки, жаҳон социализм системасини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш айни вақтда жаҳон революцион жараёнини ривожлантириш ҳақида, империализмга қарши амалий кураш олиб бориш тўғрисида ғамхўрлик қилиш ҳам демакдир. Кенгаш социализмни ҳимоя қилиш — коммунистларнинг интернационал бурчидир, деб қатъий айтди.

Бутун партиямиз, бутун халқимиз каби КПСС Марказий Комитетининг пленуми ҳам қардош партиялар КПССнинг, совет халқининг коммунизм қурилишида эришган муваффақиятларига, тинчлик ва социализм иши учун курашга қўшган ҳиссамизга берган юксак баҳоларини самимий мамнуният билан қабул қилди. Кенгашнинг ҳужжатларида ва Кенгаш қатнашчиларининг нутқларида КПССнинг, Совет давлатининг социализм позицияларини мустаҳкамлаш учун, империализмга қарши, ўзининг социал ва миллий озодлиги учун кураш олиб бораётган халқларга бутун чоралар билан ёрдам беришга, тинчлик ва хавфсизликни таъминлашга ҳамда термоядро урушининг олдини олишга, турли социал тузумга мансуб бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши принципларини қарор топтиришга қаратилган сиёсати астойдил қўллаб-қувватланди.

Кенгашда уқтириб ўтилганидек, капитализм қалъасида ишчилар синфи революцион курашнинг, бутун демократик, антиимпериалистик ҳаракатнинг сафарбар қилувчи ва ҳаракатга келтирувчи асосий кучидир. Кейинги вақтдаги воқеалар буни яна бир марта тасдиқлади. Шу билан бирга Кенгаш меҳнаткаш деҳқонларнинг, прогрессив зиёлилар, ёшлар, хотин-қизларнинг буюк революцион имкониятларга эга эканлигини, капиталистик мамлакатлардаги бутун демократик антиимпериалистик ҳаракатнинг муҳим аҳамиятга эга эканлигини, Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг миллий озодлик ҳаракати жаҳон революцион жараёнида ўйнаётган роли ошиб бораётганлигини ҳам таъкидлади. Социалистик система билан ишчилар ва миллий-озодлик ҳаракати ўртасидаги иттифоқни мустаҳкамлаш антиимпериалистик кураш истиқболлари учун биринчи даражали аҳамиятга эгадир.

Ўз вакиллари Кенгашда қатнашган коммунистик ва ишчи партиялар жаҳондаги барча коммунистларга, империализмнинг ҳамма душманларига, тинчлик, озодлик ва тараққиёт учун курашга шай бўлиб турган барча кишиларга мурожаат қилиб, биргалашиб ҳаракат қилишни таклиф этди. АҚШ империализмига қарши курашда қаҳрамон Вьетнам халқини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш — ҳаракат бирлигининг биринчи галдаги мақсадидир. Уруш хавфига қарши, жаҳон термоядро уруши хавфига қарши, бутун дунёда тинчлик учун кураш аввалдагидек ҳозирда ҳам антиимпериалистик кучлар ҳаракат бирлигининг асосий бўғинидир. Кенгаш ҳужжатларида планетамиздаги барча қитъаларда антиимпериалистик кучлар курашининг эски ва янги мустамлакачиликка қарши, фашизм хавфига қарши, ирқчиликнинг ваҳшиёна идеологияси ва практикасига қарши, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма томонларини демократлаштириш учун курашнинг программаси кенг баён қилинган.

Кенгашда «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги тўғрисида» қабул қилинган Мурожаат принципиал аҳамиятга эгадир. Бу Мурожаатда коммунистларнинг ленинизмга чексиз содиқлиги таъкидланади, ленинизмнинг умумий халқаро аҳамияти уқтириб ўтилади. Ленинизм — халқаро коммунистик ҳаракат бирлигининг идеологик негизидир.

КПСС Марказий Комитети Пленуми Кенгашнинг буржуа идеологиясига қарши изчил кураш олиб бориш, марксизм-ленинизмнинг поклиги учун, ревизионизмга, догматизмга, миллатчиликка қарши изчил кураш олиб бориш коммунистик партиялар сафларини мустаҳкамлашнинг, коммунистларни интернационал жипслаштиришнинг, бутун революцион ҳаракатда уларнинг авангардлик ролини оширишнинг зарур шарти эканлиги тўғрисидаги хулосасига катта аҳамият беради.

Хитой Компартияси ҳозирги раҳбарлари ўтказиб келаётган ташқи сиёсий йўл, уларнинг бузғунчилик сиёсати қардош партияларнинг мутлақ кўпчилиги томонидан кескин зарбага учраганлигини Кенгаш яққол кўрсатиб берди.

Марказий Комитетнинг Пленуми КПСС делегациясининг Кенгашда сўзлаган нутқида баён этилган позицияни якдиллик билан таъкидлади ва қуйидагиларни кўрсатиб ўтди: «КПСС ҳозирги Хитой раҳбарларининг антиленинчи ғоявий йўл-йўриқларига қарши, уларнинг бузғунчилик сиёсатига ва буюк давлатчилик ташқи сиёсий йўлига қарши муросасиз курашни давом эттиради. КПСС коммунизм қураётган совет халқи манфаатларини ҳар қандай тажовузлардан ҳимоя қилиш учун зарур бўлган ҳамма ишни қилади. Шу билан бирга, КПСС совет ва хитой халқларининг туб манфаатлари мос келади, деб ҳисоблайди. КПСС совет халқининг хитой халқига нисбатан бўлган ва, шубҳасиз, Хитой халқининг Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга нисбатан бўлган дўстона ҳис-туйғуларини бундан кейин ҳам сақлашга ва қўллаб-қувватлашга интилади».

Ватанимизнинг коммунистлари, барча меҳнаткашлари жаҳон коммунистик ҳаракати билан интернационал бирдамликларини, партиямизнинг сиёсатини тўла-тўкис қувватлаётганликларини якдиллик билан изҳор қилдилар. Улар КПСС Марказий Комитети Пленумининг коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгаши якунлари тўғрисидаги қарорини баланд руҳ билан кутиб олдилар. Бу Қарорда Кенгаш қабул қилган ҳужжатлар маъқулланди, КПССнинг марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмининг принципиал негизида халқаро коммунистик ҳаракатни жипслаштиришга қаратилган изчил йўли тасдиқлаб ўтилди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми КПСС ва Совет ҳукуматининг ташқи сиёсий йўлини маъқуллади. СССРнинг ташқи сиёсати, дейилади қарорда, антиимпериалистик кучларнинг умумий курашида, социалистик мамлакатлар ҳамдўстлигининг куч-қудрати ва жипслигини мустаҳкамлашда жуда муҳим роль ўйнамоқда ва бундан буён ҳам шундай ролни ўйнайверади, бундан буён ҳам империализмнинг агрессив режаларини барбод этишнинг тинчликни сақлаш ва турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтириш, халқларнинг озодлик курашини қўллаб-қувватлашнинг амалий қуроли бўлиб хизмат қилаверади. Партиямиз ва халқимизнинг мустаҳкам иродаси шундайдир.

КПСС Марказий Комитетининг пленуми яна таъкидлаб ўтдики, иқтисодий муваффақиятлар, фан-техника ютуқлари ва мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш СССРда коммунизм қуриш учун империализмга қарши кураш олиб бориш ва революцион жараённи ривожлантириш учун ғоят муҳим аҳамиятга эгадир. Пленум партия ва халқ олдига давлат планлари ва беш йиллик топшириқларининг бажарилишини таъминлаш, фан, маданият ва санъат соҳасида янги баланд чўққиларга эришишдан иборат жанговар вазифаларни қўйди.

Бизнинг партиямиз, унинг Марказий Комитети ғоявий-назарий жиҳатдан кенг кўламда иш олиб бормоқдалар, марксизм-ленинизм назариясининг байроғини баланд кўтариб бормоқдалар, бу назарияни ижодий тарзда ривожлантирмоқдалар. Марказий Комитет Пленуми ҳозирги пайтдаги энг муҳим вазифа — халқаро Кенгаш якунлари муносабати билан идеология ишини кучайтиришдан, кенгаш якунларини ва унда қабул қилинган ҳужжатларни актив пропаганда қилишни авж олдиришдан, революцион назария соҳасидаги илмий ишларни бутун чоралар билан ривожлантиришдан иборат деб кўрсатди.

Марказий Комитет Пленуми КПССнинг халқимизни совет ватанпарварлиги руҳида, социалистик мамлакатларнинг халқлари билан, ўзининг социал ва миллий озодлиги учун, демократия, тинчлик ва социализм учун курашаётган барча халқлар билан дўстлик, қардошлик ва интернационал бирдамлик руҳида тарбиялаш соҳасидаги йўли асло ўзгармас эканлигини таъкидлади. Ўз партияси, ва ўз мамлакати учун ифтихор туйғуси, партия ва халқнинг яшнаши учун бутун кучни сарфлашга тайёр туриш, СССРда коммунизм қурилишининг интернационал моҳиятини чуқур англаш — онгли совет гражданига хос бўлган ана шу фазилатлар ҳозирги шароитда айниқса муҳимдир.

КПСС Марказий Комитети Совет Иттифоқининг янги жамият қурилишида эришаётган муваффақиятлари жуда катта аҳамиятга эга эканлигини эътиборга олиб, барча партия ташкилотларини, барча коммунистларни, бутун совет халқини коммунистик қурилишнинг буюк режаларини амалга ошириш учун, партиямиз ва Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун янада зўр фидокорлик билан кураш олиб боришга даъват этди.

КПСС Марказий Комитетининг даъвати Совет Иттифоқи коммунистлари, барча меҳнаткашларининг онги ва қалбидан чуқур жой олди, бу даъват мамлакатимизда сиёсий фаолият ва меҳнат ғайратини кучайтириб юборди. Улуғ Ватанимизнинг барча халқлари КПСС XXIII съезди, Марказий Комитет Пленумларининг қарорларини амалга ошириш учун курашда жонажон Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети теварагида янада маҳкам жипслашмоқдалар. Москва шаҳри ва Москва области партия активининг кеча бўлиб ўтган йиғилиши буни яққол ифода этди. Бу йиғилиш КПСС Марказий Комитети Пленумининг Қарорини якдиллик билан маъқуллади, бу қарорни оғишмай бажариш учун дастур сифатида қабул қилди.

Совет халқи марксизм-ленинизм байроғи остида коммунизм қуриш вазифаларини комил ишонч билан ҳал этмоқда, бутун инсониятнинг порлоқ коммунистик истиқболи сари йўл очиб бермоқда.

(28 июндаги бош мақола).

ОРОЛ БАЛИҚЧИЛАРИ РАПОРТИ

Орол соҳилларидан хушхабар келди. Орол денгизининг балиқчилари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг Қарорига амалий иш билан жавоб бериб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига зиммаларига олган мажбуриятларини бажариш учун фидокорона кураш олиб бормоқдалар.

22 июнда Мўйноқ районининг колхозлари ва балиқ заводлари балиқ овлаш бўйича ярим йиллик планни муддатидан илгари бажардилар. Давлатга 44 минг центнер олабуға, лешч, зоғора балиқ ва бошқа хил балиқлар топширилди. Балиқ овловчи 70 дан ортиқ кема экипажлари Орол сувларида кеча-ю — кундуз балиқ овламоқдалар. Улар ҳар куни қабул пунктларига 120 центнер ва ундан ҳам ошириб балиқ келтирмоқдалар.

«Мўйноқ» ва «Қозоқдарё» балиқ заводларининг, «Ленин хотираси», «Октябрь 40 йиллиги», «Партия XXII съезди» ва Калинин номли колхозларнинг коллективлари балиқ овлашни айниқса муваффақиятли ташкил қилдилар.

— Ёзги балиқ ови авжи қизиди, — деди ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда Мўйноқ район партия комитетининг биринчи секретари К. Қозоқбоев, — бу йил ёзги балиқ ови жуда қулай шароитларда ўтмоқда. Сўнгги икки йил мобайнида Амударё билан Сирдарё Орол денгизига лиммо-лим бўлиб қуйилмоқда. Денгизнинг юзаси сезиларли даражада кўтарилди. Шу туфайли балиқ урчитиш яхши ўтди. Балиқчиларимизнинг кайфияти жуда соз эканлиги уларнинг қилган меҳнатлари натижаларидан ҳам кўриниб турибди. Оролнинг илғор балиқчилари — «Қозоқдарё» балиқ заводидан Белибой Ғойипов ва Бойбек Тўлашев, «Партия XXII съезди» колхозидан Бойсаид Бойманов ва Жалайдин Каипназаров, «Ленин хотираси» колхозидан Султон Оролбоев билан Унайбек Оролбоев ва бошқа кўп кишилар меҳнат мусобақасини мўл-кўл ов билан нишонламоқдалар.

Мўйноқ балиқ овлаш хўжаликлари йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун ҳамма шароитларга эгадирлар. Ҳар куни Орол балиқчилари Тошкент меҳнаткашларига беш тоннагача қадар янги музлатилган балиқ жўнатиб турибдилар. (ЎзТАГ).

МОСКВА ОБЛАСТИ САНОАТЧИЛАРИ МУВАФФАҚИЯТИ

Москва области саноат корхоналари коллективлари маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва буюмларнинг кўпчилик энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1969 йил олти ойлик планини муддатидан илгари бажардилар.

Июнь ойи охиригача пландан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва реализация қилинади.

Область саноати меҳнат унумдорлигини ошириш ва таннархини камайтириш юзасидан биринчи ярим йилга белгиланган планни ҳам бажарди.

ДАШТГА ҲУЖУМ

Обручево станциясидан шу ном билан аталган посёлкагача келадиган қарийб икки километрли темир йўл шохобчаси қурилиб бўлай деб қолди. Яқин кунларда бу ерда рельс ётқизиш бошланади. Ана шу рельслардан Жиззах даштини ўзлаштириш учун керак бўладиган юк ортилган вагонлар ўтади.

Обручево посёлкасида чўл қуварлар учун йирик база қурилиши бошланди. Беш йилликнинг охирига келиб, бу ерда ёғочсозлик цехи, асфальт-битум заводи ва йилига 50 минг кубометр маҳсулот берадиган қувватга эга йиғма темир-бетон заводи қуриш мўлжалланмоқда. «Обручевсовхозстрой» трестининг қурилишни механизациялаш бошқармасига Жиззах даштидаги қўриқ ерларни ўзлаштириш ва бу жойларда янги пахтачилик совхозлари қуриш топширилган.

ЧУҚУР МИННАТДОРЧИЛИК

Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти Марказий Комитети президиумининг раиси, Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукумати ҳузуридаги маслаҳат кенгашининг раиси доктор Нгуен Хиу Тхо ва Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукуматининг раиси архитектор Хюинь Тан Фат Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқлар номига телеграмма юбордилар. Телеграммада бундай дейилади: Жанубий Вьетнам халқи СССР ҳукумати Жанубий Вьетнам республикаси муваққат революцион ҳукуматини таниш ҳамда СССРдаги Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти доимий ваколатхонасини Жанубий Вьетнам Республикаси элчихонасига айлантириш тўғрисида қарор қабул қилиб, Жанубий Вьетнам халқининг ҳаққоний курашини астойдил қўллаб қувватлаётганлигини яна бир марта тасдиқлаганлигидан ғоят шод ва миннатдордир, Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукумати ва Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти бу қарорни қизғин табриклайдилар ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси қардош Совет Иттифоқи ҳукумати ва халқининг жанговар бирдамлик ҳамда дўстлигининг янги ажойиб ифодаси деб, ўз ватанини озод қилиш учун АҚШ агрессиясига қаршилик кўрсатиш урушини тўла ғалаба қозонгунча давом эттиришга астойдил қарор берган Жанубий Вьетнам халқини илҳомлантирувчи ғоят қимматли омил деб биладилар. (ТАСС).

«КОСМОС-288» ПАРВОЗДА

1969 йил 27 июнда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-288» учирилди. Йўлдошнинг ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. (ТАСС).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пилла сотиш мажбуриятини муддатидан илгари бажарганликлари учун республика «ҲУРМАТ ТАХТАСИ»га ёзиладилар:

Самарқанд районы (район партия комитетининг секретари **Б. Бўронов**, район ижроия комитетининг раиси **О. Олчичбаева**, район комсомол комитетининг секретари **Ж. Раҳматуллаев**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **И. Забнев** ўртоқлар).

Булунғур районы (район партия комитетининг секретари **Ҳ. Ризаев**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Мустаев**, район комсомол комитетининг секретари **А. Саидқулов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Ш. Маннопов** ўртоқлар).

Ургут районы (район партия комитетининг секретари **С. Назруллаев**, район ижроия комитетининг раиси **А. Азимов**, район комсомол комитетининг секретари **Д. Раҳимова**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Н. Пшеничников** ўртоқлар).

Бойсун районы (район партия комитетининг секретари **Х. Холиқов**, район ижроия комитетининг раиси **Н. Аъзамов**, район комсомол комитетининг секретари **А. Саидов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **М. Аъзамов** ўртоқлар).

Бойвут районы (район партия комитетининг секретари **С. Тўхлиев**, район ижроия комитетининг раиси **Ғ. Бердиназаров**, район комсомол комитетининг секретари **Ш. Умурзоқов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **А. Шодмонқулов** ўртоқлар).

БАРҲАЁТ ТАШАББУС

(В. И. ЛЕНИННИНГ «БУЮК ПОЧИН» АСАРИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

<> <>

Совет ҳокимияти энди икки йилгина умр кўрмоқда эди. Саноат ва қишлоқ хўжалиги анча издан чиққан. Қулоқлар ғаллани яшириб ва ўт қўйиб юбораётган, темир йўлларда паровозлар ағдарилиб ётган дамлар. Колчак, Деникин, чет эл интервенцияси ёш Совет давлатига чанг солмоқда эди.

Шундай оғир вазиятда ишчилар синфи абадий барҳаёт ташаббусни бошлаб юбордики, В. И. Ленин ибораси билан айтганда бу—буржуазияни ағдаришга қараганда ҳийла қийинроқ, ҳийла муҳимроқ, ҳийла асослироқ, ҳийла қатъийроқ ўзгариш бўлган эди. Зотан, бу ўзгариш ҳар қандай жоҳиллик, бебошлик, майда буржуача худбинлик каби лаънати капитализмдан мерос бўлиб қолган ана шу одатлар устидан қозонилган ғалабага тенг эди. В. И. Ленин айтган ана шу ғалаба Москва—Сортировочная депосидаги коммунистлар ташаббуси билан 1919 йил 12 апрелда ўтказилган биринчи шанбалик эди. В. И. Ленин буни «Буюк почин» деб атади ва дарҳол шу номли асарини ёзишга киришди.

«КОММУНИСТИК ШАНБАЛИКЛАР»

12 дан 13 апрелга ўтар кечаси соат 20 дан бошлаб то эрталаб 6 гача коммунист И. Е. Бурлаков раҳбарлигида ўн уч ишчи учта паровозни ремонтдан чиқарди. Мамлакат душман қуршовида турган пайтда ишчиларнинг очлик ва юпунликка қарамай, кўтаринки руҳ билан қилган меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишнинг буюк намунаси эди. **«Бу ҳали ишнинг бошланишидир,** —деб ёзди В. И. Ленин, — **лекин бу мисли кўрилмаган ғоят муҳим бошланишдир».** 2 май куни Кремлда ташкил этилган шанбаликда В. И. Лениннинг ўзи ҳам қатнашди.

7 май куни Москва — Қозон темир йўли қуйи районидаги коммунистлар ўз мажлисларида Колчакни енгишга ёрдам бериш учун коммунистик шанбаликлар жорий қилишни лозим деб топдилар.

Саратов коммунистлари москваликлар ташаббусига жавобан ҳар ҳафта шанба куни 5 соатдан текин ишлаб беришга қарор қилдилар. Бу ва бошқа кўплаб маълумотларни «Правда» газетаси муттасил ёритиб борди. 17 май сонида ўртоқ А. Ж. нинг «Революциончасига ишлаш» («Коммунистик шанбз») номи билан эълон қилинган мақоласи ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлганлиги учун В. И. Ленин уни ўз асарида тўлалигича келтиради. Ўша даврда шанбаликлар тўғрисида хоҳ матбуотда, хоҳ ўзи бевосита кузатган маълумотлар бўлмасин барчасини жуда қунт билан ва муфассал ўрганиб чиқади ва уларни умумлаштириб, шанбаликлар **«...ҳеч шубҳасиз коммунистик қурилишнинг энг муҳим томонларидан биридир»,** — деб ёзади В. И. Ленин. Революциядан кейин оқ гвардиячилар билан интервенцияни енгиш муҳим вазифа эди. Шу билан бирга меҳнатни янгича, коммунистларча ташкил этиш, янги иқтисодий муносабатлар ўрнатиш, янги жамият қуриш каби қатор масалаларни ҳал қилиш ҳам шу қадар муҳимки, жамиятимиз қанча илгарилаб борса, уни шунчалик тез ҳал қилиш лозим бўлади. Хокимиятни ўз қўлига олган, ўз диктатурасини ўрнатган пролетариат ижтимоий меҳнатни ташкил этиш ишини шунга мувофиқ даражада амалга оширишга киришди.

СИНФЛАР МАСАЛАСИ

Ленинизм таълимотига кўра, пролетар интизоми буржуа ишлаб чиқариши шароити моддий заминида етишиб чиқади. Янги, онгли интизом капиталистик интизомга қарама-қарши бўлади. Пролетариат ана шу интизомга асосланиб ўз диктатурасини ўрнатади ва бу диктатурага таяниб революция ғалабасини сақлайди. Пролетариатга диктатура шунинг учун ҳам зарурки, у бундан социализм қуриш, синфларни батамом тугатиш, синфсиз жамиятга ўтиш ишларида фойдаланади. Худди мана шу «пролетар диктатураси — синфий курашнинг бир даври эканлигини» II Интернационал оппортунистлари тушуниб етмаган эдилар, улар капитализм ағдарилиб ташлангандан кейин биринчи даврда, айниқса, шиддатли ва ўзига хос кураш бўлишини тан олмайдилар. бинобарин синфларни батамом тугатишнинг маъносини тушунмайдилар. Шу муносабат билан В. И. Ленин «Буюк Почин» асарида тарихий материализм фанига бебаҳо ҳисса қўшиб, синфлар ва синфларнинг таърифи тўғрисидаги таълимотни олға сурди.

Синфлар кишиларнинг катта-катта группалари бўлиб, улардан бир гуруҳ ижтимоий хўжаликнинг муайян укладида ўзининг турган ўрни бошқача бўлганлиги сабабли бошқа бир гуруҳнинг меҳнатини ўзиники қилиб олиши мумкин. Демак, **«синфлар деб ижтимоий ишлаб чиқаришнинг тарихий муайян системасида турган ўринлари, ижтимоий воситаларга муносабатлари... ижтимоий меҳнатни ташкил этишдаги... роллари ва жамият бойлигидан қандай усулда ва қанча миқдорда олишлари билан фарқ қиладиган кишиларнинг катта-катта группасига айтилади»...**

Бундан чиқадиган маъно шуки, синфларни батамом йўқ қилиш учун: а) эксплуататорларни ағдариб ташлаш; б) уларнинг мулкини мусодара қилиш; в) ишлаб чиқариш воситаларига ҳар қандай хусусий мулкчиликни бекор қилиш; г) шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутларни тугатиш; д) жисмоний меҳнат билан ақлий меҳнат ўртасидаги тафовутларни бекор қилиш зарур бўлади. Бинобарин, ана шу ишларни ишлаб чиқаришни янгича, коммунистларча ташкил қилиш керак эдики, бундан ярим аср муқаддам асос солинган шанбаликлар ана шу вазифаларни бажаришда дастлабки қадам бўлган эди.

ҚЎШАЛОҚ ВАЗИФА

Пролетариат ўз диктатурасини ўрнатгандан сўнг социализм қуриш ва мустаҳкамлаш борасида қўшалоқ вазифа бажаришга тўғри келади. Биринчи — капитализм қолдиқларига қарши шиддатли кураш жараёнида эзилган синфларни пролетариат атрофига жипслаштириб, эксплуататорлар қаршилигини бетўхтов бостира бериш. Иккинчиси — янги хўжалик қуриш, янгича ижтимоий аҳлоқни барпо қилиш ва ҳаммани меҳнат интизомига бўйсундириш. Мана шу иккинчи вазифа биринчидан қийинроқ ва шу билан бирга муҳимроқдир, негаки **«бу вазифа оммавий ва кундалик ишда жуда узоқ вақтларгача, энг қаттиқ ва ғоят қийинчиликлар билан боғлиқ бўлган қаҳрамонликлар кўрсатишни талаб қилади»,** дейди В. И. Ленин.

Коммунистик шанбаликлар қўшалоқ вазифанинг энг мураккаби бўлган иккинчи вазифани бошлашда пастдан кўрсатилган онгли ва ихтиёрий ташаббус эдики, у ер юзидаги барча мазлумларни капитал асоратидан ва урушлардан халос қилиш учун пайдо бўлган социалистик жамиятнинг ячейкаларидан биридир. Социалистик жамият ячейкалари шанбаликлардан тортиб зарбдорликкача, ундан стахановчилар ҳаракатлари орқали социалистик мусобақага сўнгра Улуғ Ватан уруши йилларида фронт учун фидокорона меҳнат, урушдан сўнгги тиклаш даврининг қаҳрамонликлари, беш йилликларни муддатидан илгари бажариш учун кўрсатилган ташаббуслардан ҳозирги даврдаги коммунистик меҳнат учун кураш ҳаракатигача ривожланиб келди.

В. И. Ленин «Буюк Почин» асарида ҳозирги давримиз, коммунизм учун кураш даврини башорат қилиб бундай деб ёзган эди: «Коммунизм оддий ишчиларнинг меҳнат унумини орттириш тўғрисида, **ғалла, кўмир, темир** ва бошқа маҳсулотлар шахсан ишловчиларга ва уларнинг «яқинлари»га эмас, балки «бегоналарга», яъни умуман бутун жамиятга, аввало битта социалистик давлатга ва сўнгра Совет республикалари Иттифоқига бирлашган ўн ва юз миллионлаб кишиларга тегадиган шу маҳсулотларнинг **ҳар бир пудини** асраш тўғрисида фидокорона ва оғир меҳнатни енгадиган ғамхўрликлари пайдо бўлган жойда бошланади».

Эндиликда бутун совет халқи каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам улуғ доҳийнинг ана шу кўрсатмаларига амал қилиб, улуғ айём йилининг меҳнат унумдорлигини 20 процентгача ошириш ва 25 декабргача саноат ишлаб чиқариш планини ортиғи билан бажариш мажбуриятини олдилар. Миришкор деҳқонларимиз давлатга тўрт миллион юз минг тонна пахта етказиб беришга аҳд қилганлар.

КОММУНИЗМ КУРТАКЛАРИ

Революциядан кейин капитализм қолдиқлари ва уларга ён босувчи эсер ҳамда меньшевиклар коммунистларнинг умидларини масхара қилдилар. шанбаликлар каби коммунизм куртакларини ҳали кучсиз деб чиқдилар. Худди шу холни В. И. Ленин: «... буржуазиянинг пролетариатга қарши қаратган синфий кураш усулларидир, социализмга қарши капитализмни ҳимоя қилишдир», деб қоралади.

В. И. Ленин пропагандамиз, ишчи ва деҳқон ташкилотлари ҳамда матбуот олдига катта вазифалар қўйиб, **«коммуна»** ва «коммунизм» тушунчалари тўғрисида дабдабали қуруқ гапларни камроқ қилиб, оддий, кундалик меҳнат, коммунизмнинг барҳаёт куртакларини қўллаб-қувватлаш зарурлигини айтди. Шанбаликлардан ўзга коммунизм куртакларининг бошқа намуналари ҳам пайдо бўлганмиди? Ҳа, албатта. Умумий ошхоналар, яслилар, болалар боғчалари мазкур куртакларнинг намуналари мана шулардир. Совет ҳокимияти барпо бўлганданоқ аёлларни озод қилиш тўғрисида, уларнинг жамоат ишлаб чиқаришида ва ижтимоий ҳаётда эркаклар билан тенг ҳуқуқли бўлишини таъминлаш тўғрисида анча қарор ва қонунлар чиқарилган эди. «Чунки, майда уй рўзғори, — дейди В. И. Ленин, — уни қозон-товоққа ва бола боқишга банд қилиб қўйиб, ғоят унумсиз, арзимас, абадийлаштирадиган, фикрни ўстирмайдиган, нодон қиладиган ишлар билан унинг меҳнатини эзиб, бўғиб, фикрини ўстирмасдан камситиб турибди. Мана шу майда уй-рўзғорга қарши оммавий кураш бошланган жойда ва чоқдагина ёки, тўғриси, уни йирик социалистик хўжалик қилиб оммавий суратда қайта қуриш бошланган жойда ва чоқдагина хотин-қизларни чинакам озод қилиш, чинакам коммунизм бошланади».

Ишчи ва деҳқон аёллари орасида «ташкилотчи талантлар» кўп бўлишига ва бу куртакларни парвариш қилишларига В. И. Ленин сира шак-шубҳа қилмаган эди.

* * *

«Буюк Почин» ленинизм хазинасидаги энг ўткир назарий ва энг муҳим амалий асардир. Бу асар мусобақани ташкил қилиш, коммунистик меҳнат учун кураш, синфларни бартараф қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, шаҳар билан қишлоқ, жисмоний меҳнат билан ақлий меҳнат ўртасидаги тафовутни тугатиш, коммунизмнинг барҳаёт куртакларини парвариш қилиб, юксак маҳсулдорликка эришиш каби қатор муҳим вазифаларни адо этишда мислсиз катта дастур бўлди.

Қ. МАҲМУДОВ,
фалсафа фанлари кандидати, доцент.

ДЎСТЛИГИМИЗ— БАХТИМИЗ

ЎЗБЕКИСТОНДА МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ КУНЛАРИ

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

НАЙРАМДАЛ— ДЎСТЛИК!

Р. ДЭЛГОР,
Монгол-Совет дўстлиги жамияти Марказий советининг масъул секретари.

Икки қардош халқ вакилларининг тез-тез дийдор кўришиб туриши анъанага айланиб қолди. Яқиндагина Тошкентда совет ва монгол ёшларининг III-дўстлик фестивали дўстона руҳда ўтган эди. Мана, энди қуёшли Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси маданияти кунлари давом этяпти. Биз дўстлик масканига айланган жасорат ва қардошлик шаҳри Тошкентда самимий кутиб олинганлигимиздан ғоят хурсандмиз. Буни қизил алвонлардаги юрак сўзларидан, кишиларнинг ширинсуханлигидан кўриб турибмиз.

Ана шу мустаҳкам дўстликка В. И. Ленин ва Сухэ-Батор асос солган эдилар. Эндиликда бу ўзаро қардошлик ва ҳамкорлик ривожланиб, тантана қилмоқда. Уйлаймизки, Ўзбекистонда монгол маданияти кунларининг ўтиши бу қадимий дўстликни янада мустаҳкамлайди.

Диёримизга қардош монгол халқининг кўпгина санъаткорлари ҳам ташриф буюришган. Суратларда: (юқоридан пастга): Монголия Давлат университетининг студенти раққоса Оюнчимег. Иккинчи суратда халқ рақслари ижрочиси раққоса Оюунгерел. Пастда монгол халқ чолғу ансамбли машқ пайтида.

И. Глауберзон фотолари.

Н А Д О М*

Д. НАЦАГДОРЖ,
монгол шоири.

Ҳар йил июль келган чоғида,
Бошланганда соз, ёрқин кунлар,
Эркин нафас олиб табиат,
Юракларга тўлади шодлик...
Тола-дарё қирғоқларида,
Богдо-ула тошлоқларида
Одам билан тўлади ҳар ён,
Байрамни шод қаршилар барча.
Кураш борар катта тўдада,
Бел олишар полвон ўғлонлар.
Музиканинг қувноқ куйида
Ёшу-кекса ўйин тушади.
Тикилади саф-саф чодирлар.
Кенг майдонда болалар куйлар.
Пойга учун тайёрланади
Даштнинг асов арғумоқлари.
Эркакларнинг мусобақасин,
Ҳамда ҳарбий парад машқини
Ҳаяжон-ла кузатишади
Йироқлардан кўчишиб келган
Аратларнинг оилалари...
Елкинланар қизил байроқлар,
Шўх музика садоси янграр.
Ҳар чеҳрада ўқийсиз яққол
Она-Ватан ифтихорини.
Аста-секин инади оқшом...
Машъалалар чамани яшнар;
Коса-коса қимиз ичилар,
Қучоқлашар қадрдон дўстлар.
Ҳазил, ўйин-кулги, рақсдан
Тўлқинланган катта майдонда
Яшнаётган Мўғулистоннинг
Бахт қўшиғи жаранглай бошлар.

* Надом — 11 июлда Халқ революцияси йиллигига бағишлаб ўтказиладиган мўғул халқининг миллий байрами.

ЛИРИК ШЕЪРЛАР

Бэгзийн ЯВУУХУЛАН

Жуда ҳам севарди бир-бирин улар,
Бир-бирига эди ғамхўр, меҳрибон.
— Не сабаб, севамиз қаттиқ шу қадар? —
Айтолмай, куларди икки қадрдон.
Йиллар ўтди; мана, етди вояга
Азиз фарзандлари — ўғил ва қизлар.
Шунда ҳам сўралса, улар болги
Саволга тополмай жавоб, сўз излар.

* * *

Ғам-ғусса, дилгирлик рамзи саналган
Бир томчи ёш қотмиш қиз чеҳрасида.
Кўринмоғи мумкин осон ҳаммадан
Уни артиб ташлаш қўл кафти ила.
Бировга шу ёшдан кўра йирикроқ,
Оламда ҳеч кўз ёш йўққа ўхшайди.
Ҳатто у жаҳонни бахш айлаган чоғ,
Қизнинг кўз ёшини арта олмайди.

* * *

Орқангга ташланган сочларинг чилвир,
Бўйингдан ҳам узун, тегади ерга.
Боқсанг ёндирасан, тикилсанг агар
Меҳринг шунча иссиқ, ботирар терга.
Қаршимга чиқасан пешвоз, мулойим,
Лабларингда кулги мавжланар ҳар гал.
Завқланиб қўлингни берасан доим,
Менга бундан азиз совға йўқ, гўзал
Мўғулистоним!
Ўзингсан энг азиз, энг қадрдоним!
Мен ҳам бир қисмингман,
Биргаман мудом.
Мудом бахш этасан қувонч, завқ-шавқ,
Ва тотли айём.
Ҳар гал ва ҳар вақт
Бахш этасан бахт!

ЎТОВИМ БОЙЛИГИ

ҲИКОЯ

Дожоо ДОРЖ,
Монгол ёзувчиси.

ДАШТИМИЗНИНГ поёни йўқдай туюлади. Мен бутун умрим давомида шу даштнинг гоҳ у ерига, гоҳ бу ерига кўчиб яшаганман. Кунлардан бир кун уфқ билан ўпишиб турган баланд зангори тоғни ва унинг бағридаги сувни шарқираб оқаётган илон изи ирмоқни кўрдим. Менинг ҳаётим ҳам худди шу даштдай. Ёшлигимда ёстиқдошим бор эди. Уни жуда ҳам севардим. Мен «ҳамиша шундай бўлиб қолади» деб ўйлардим. Аммо, эрим ҳалок бўлди, мен ёлғиз қолдим. Ёшим ҳам қайтди. Энди зангори тоғларни, уларнинг устидан сузиб ўтиб, аллақаёқларга равона бўладиган булутларни фақат тушимдагина кўраман.

Жияним мендан:

— Қалайсиз, Намжилмаа хола? — деб сўрарди.

— Яхши, — дердим мен.

Жияним Улан-Баторда ўқирди. Мени ҳар йили икки марта: ёзда, каникулда уйига кетаётганида ва кузда, ўқишга қайтаётганида кўриб ўтарди. Сўнгги бор у бир қиз билан келиб қолди. У қиз ҳам ўқишга кетаётган экан-у, жиянимга йўлда ҳамроҳ чиқиб қолибди. Улар менинг ўтовимда дам олиб, ҳордиқ чиқаришди, қимизхўрлик қилишди. Иккаласининг ҳам айни кучга тўлган, навқирон пайти. Бирам ҳавасим келдики... Улар ўтовимнинг тўрида ўтиришарди. Тепада Лениннинг сурати солинган гилам осиғлиқ турарди.

— Бу гиламни ким тўқиган?— деб сўради қиз.

— Тўқиганлар ҳозир ҳаёт эмас, — дедим мен. — Биргина мен тирик қолганман...

— Бу суратнинг тарихи қизиқ, — деди жияним қизга.

Қиз савол назари билан менга қаради. Мен унга ҳикоя қилдим.

Бу воқеа революция даврида бўлган эди. Қаҳрамонлар довруғи бизнинг Хошунга*) ҳам етиб келди. Ленин ва Сухэ-Баторнинг номлари шивирлаб тилга олинар, бу номларни айтмоқчи бўлган нотиқ мансабдорнинг малайлари эшитиб қолишидан чўчиб, олдин у ёқ-бу ёққа бир қараб оларди.

Ўшанда мен эндигина турмушга чиққан эдим. Биз ўтовимизни дарё соҳилига тикдик. Бир куни бизникига қора халат кийган, чеҳраси ҳоргин, ҳаммаёғига чанг ўтирган бир одам кириб келди. Унинг оти ҳам ҳолдан тойган эди. Бу одам жуда узоқдан келганлиги шундай сезилиб турарди.

— Мен Россиядан келдим, — деди ҳалиги одам. — У ерда гражданлар уруши бўляпти.

У чўнтагидан бир даста газета ва ҳужжатлар олиб, бизга кўрсатди. Ўқ тешиб ўтган бу газета ва ҳужжатлар унинг ҳаётини сақлаб қолибди.

— Бахтли одам экансиз, — деди эрим унга.

— Ҳа, — тасдиқлади ҳалиги одам.

Унинг ҳужжатлари орасида бир фотосурат ҳам бор экан, биз унга узоқ тикилиб қолдик. Бу Лениннинг сурати эди.

— Шуни бизга ҳадя қилинг, — деб ундан илтимос қилди эрим.

— Йўқ.

— Берсангиз, отларимизнинг ярмини берардик...

— Йўқ, — деб яна эътироз билдирди ҳалиги одам.

— Чарчаган экансиз, бизникида дам олинг, эртага кетарсиз, — деди эрим.

Мен сут пиширдим, гўшт қайнатдим, нон ёпдим. Эрим хонтахта устига бир шиша арха — сутдан қилинган ароқ келтириб қўйди. Кеч кирди, овқатланишга ўтирдик, ҳалиги одам бизга Россия ҳақида, гражданлар уруши ҳақида, Совет ҳокимияти ҳақида гапириб бера бошлади. Шу тобда ўтовимиз олдидан оқаётган дарё тағин ҳам шўхроқ бўлгандек, даштда кезаётган шамол тағин ҳам қаттиқроқ хуштак чалаётгандек бўлиб кетди назаримизда.

Кейин мен меҳмонга янги оқ наматдан ўрин солиб бердим. У ётиб ухлади. У бироз мизғиб олгач, «кетаман»га тушиб қолди. Эрим унга яхши от тутиб келиш учун даштга қараб кетди. Мен эса дугоналаримни чақириб келдим. Ҳаммамиз туни билан Лениннинг суратини гилам қилиб тўқидик. Ўртада шамчироқ ёниб турарди. Биз бир томондан ҳалиги одам кетиб қолади деб чўчисак, иккинчи томондан ўтовимиз туйнукларидан милтиллаб турган шам ёруғини кўриб, мансабдорнинг малайлари от чоптириб келиб қолмасин тағин, деб чўчирдик. Эрим даштдан қайтиб келгач, ўтов эшиги олдида соқчилик қилиб турди.

Ишимизни тонг ёришганда тугатдик. Тўқиган гиламимизни яшириб қўйдик. Қора халат кийган ҳалиги одам ҳеч нарсани пайқамади.

Кетар олдида у берган отимизга ҳақ тўламоқчи бўлди.

— Керак эмас, — деди эрим.— Сизнинг бизга катта фойдангиз тегди

— Раҳмат, — деди ҳалиги одам. У Ургуга** жўнаб кетди. У ерда халқ ҳокимияти ғалаба қозонган эди. Бу одам қизиллардан эди.

Лениннинг сурати ҳақидаги гап даштимиз узра кенг тарқалди. Хошуннинг ҳамма чўтиқлари камбағалларнинг буюк ҳимоячиси бўлмиш шу рус кишисининг суратини кўрмоқ истагида бизнинг ўтовга кела бошлашди. Мансабдор шу сурат кимнинг ўтовида сақланаётганлигини ким маълум қилса, ўшанга катта инъомлар ваъда қилибди. Лекин, ҳеч ким сотқинлик қилмади. Оралан кўп ўтмай, революция бизнинг хошунга ҳам етиб келди. Мансабдор қуён бўлди. Янги ҳаёт бошланди...

Мен ҳикоямни тугатдим. Жияним ва у билан бирга келган қиз жимгина қулоқ солиб ўтиришарди.

— Кўп ўтмай менинг ҳаётим тугайди, — дедим мен, — кейин бу гиламни сизлар олесизлар.

— Йўқ, Сиз юз йил яшайсиз! — деди қиз эътироз билдириб.

— Эҳтимол, — деб кулиб қўйдим мен, — лекин бу гилам мендан кейин яна узоқ сақланишини биламан.

Русчадан Ш. ШОРАҲМЕДОВ таржимаси.

*) Хошун — князлик, илгариги Мўғулистонда маъмурий бўлиниш.

**). Ургу — Улан-Баторнинг революциядан илгариги номи.

ИХТИРОЧИЛИК ҲАҚИДАГИ ЛЕНИНЧА ДЕКРЕТНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ

БАЙРОҚДОРЛАР

Бугун совет халқи ихтирочилик ҳақидаги ленинча декретнинг 50 йиллигини нишонламоқда. 1919 йил 30 июнда — уруш туфайли хўжалик издан чиққан, ички ва ташқи контрреволюция авж олган бир палладa доҳий В. И. Ленин ихтирочилик соҳасидаги биринчи декретга имзо чекди. Бу декрет техника тараққиётининг байроқдорлари бўлган ихтирочилар ҳақидаги катта ғамхўрлик эди. Ихтирочилар учун муаллифлик гувоҳномалари бериладиган бўлди.

Владимир Ильич янги техникасиз, илмий ихтироларсиз коммунизм қуриб бўлмайди, деб таъкидлаган эди. Доҳий имзо чеккан декрет ихтирочиликни давлат йўли билан муҳофаза қилиш соҳасида қўйилган биринчи қадам эди. Хўжаликни тиклаш (1923—1928 йиллар) даврида техникани тараққий эттиришда меҳнаткашларнинг кенг оммаси фаол қатнашиши мумкинлиги биринчи бор синовдан ўтди. Ишчиларнинг ижодкорлигига Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги Советининг Раиси Ф. Э. Дзержинский ҳам катта аҳамият берди. У имзо чеккан буйруқлар ҳамда бошқа ҳужжатларда партия ва ҳукуматимизнинг ишчилар ижодкорлигини ривожлантиришга кўрсатаётган катта ғамхўрлиги ифодаланган.

Кейинчалик ВКП (б) Марказий Комитети ихтирочилик ва рационализаторлик ҳаракатини янада яхшилашга қаратилган қарор қабул қилди. 1930 йил 26 октябрдаги бу қарор партиянинг XVI съезди директиваларини амалга ошириш масалаларига қаратилган эди. СССР Марказий Ижроия Комитети ва Халқ Комиссарлари Советининг 1931 йил 9 апрелдаги қарори билан ихтирочиларни рағбатлантириш, бу ҳаракатни ташкил этишни янада такомиллаштириш йўллари кўрсатиб берилди. Бу қарорга кўра, ихтирочилар учун муаллифлик гувоҳномаси ёки патент бериш белгиланди.

Техника ижодкорлиги соҳасидаги партия ва ҳукумат ғамхўрлиги ўз самараларини бера бошлади. Ихтирочилик ҳақида янги қонун жорий қилинганидан ярим йил ўтгач — 1931 йили 7914 кишига авторлик гувоҳномаси ва 8301 кишига патент берилди 1932 йил 1 январидан 20 мартигача бўлган даврда эса 3735 киши авторлик гувоҳномаси ва 193 киши патент олди. Патент асосан чет эл гражданлари ва фирмаларига бериларди. Кейинги даврларда ҳам ишчилар ижодкорлигини ошириш, ихтирочилик ва рационализаторлик ҳаракатини авж олдиришга қаратилган бир қанча тадбирлар амалга оширилди.

Ихтирочилик ҳақидаги декрет кенг жорий этила бошлади. 1919 йил октябрь ойида Туркистон республикаси халқ хўжалиги Марказий Советида ихтирочилик бўлими ташкил қилинди. Бўлим бошлиғи қилиб инженер ўртоқ С. Новаренних тайинланди. Сергеей Иванович ҳозир пенсияда. У республикамизда ихтирочилик ва рационализаторлик ишларини яхшилашга доимий ёрдам кўрсатиб келмоқда. Сал кейинроқ шу бўлим асосида Ўрта Осиё ишчи-техниклар ташаббуси деб аталган жамият тузилди. 1927 йили бу жамият Тошкент ихтирочилар ассоциацияси деб номлана бошлади. 1932 йил август ойида Ўзбекистонда Бутуниттифоқ ихтирочилар республика жамияти тузилди. Жамиятга 74 завод ячейкалари бириккан бўлиб, аъзолари 1159 кишини ташкил қиларди.

Партия ва ҳукуматимиз мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим омилларидан бўлган техника тараққиётига ҳамиша катта аҳамият бериб келмоқда. Натижада бутун мамлакатимиздаги сингари Ўзбекистонда ҳам техника ижодкорлиги жамиятларининг аъзолари фаолиятлари такомиллашиб боряпти. Агар 1934 йили республикада салкам 1000 киши ихтирочилик ва рационализаторлик таклифлари берган бўлса, 1969 йилга келиб улар сафи 34 баравар кенгайди. Фақат ўтган йилнинг ўзида республика ихтирочилари ва рационализаторлари 42989 таклиф бердилар. Улардан 30405 тасини халқ хўжалигига жорий қилиш туфайли бир йилда 42,2 миллион сўм маблағ тежаб қолинмоқда.

Ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, маҳсулот хилларини кўпайтириш, таннархини арзонлаштириш, машина ва ускуналарни такомиллаштиришга қаратилган кўпдан-кўп таклифлар тушмоқда. Мана шу ижодкорлик ҳаракатининг самараси сифатида катта фондлар юзага келмоқда. Ўтган етти йилликда мамлакатда 11,2 миллиард сўмлик рационализаторлар фонди ташкил топди. Ўзбекистон ихтирочилари ва рационализаторлари ҳам бу фондга илгари олган мажбуриятларидагига қараганда 47 миллион сўм кўп — 197 миллион сўм қўшдилар.

Эндиликда мамлакатимиз техникасининг ютуқлари жаҳонда тан олинмоқда. Ихтирочи академик олимлардан И. В. Курчатовнинг физика соҳасидаги, А. С. Королевнинг ракетасозлик соҳасидаги, А. Я. Туполев ва А. С. Яковлевнинг самолётсозлик соҳасидаги ишлари ихтирочилик ҳаракатининг энг яхши далиллари бўлиши мумкин. Профессор Н. С. Султоновнинг нефтни қайта ишлаш, академик М. Т. Урозбоев ва профессор Х. А. Рахматуллинниг механика соҳасидаги ишлари ҳам фан оламида машҳур. Юқори унум билан ишлайдиган пахта териш машиналарини яратиш соҳасидаги хизматлари учун Ленин мукофотларини олган Е. В. Радкевич, А. Н. Приходько, В. Д. Нехорошев ўртоқларнинг меҳнати пахтакорлар таҳсинига сазовор бўлди.

Бизнинг мамлакатимизда техника ижодкорлиги маънавий ва моддий жиҳатдан ҳамиша рағбатлантириб келинмоқда. Серунум янги машиналар, ускуналар, приборлар ва технология жараёнларини ишлаб чиққанликлари учун кўплаб ихтирочи ҳамда рационализаторлар фахрли унвонларга сазовор бўлмоқдалар. Ўзбекистон ССР Олий Советиi Президиумининг Фармони билан 46 кишига Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ихтирочи, 99 кишига Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор унвони берилди. Улардан 13 та ихтирочи ва рационализатор бундай номга бугунги байрам арафасида сазовор бўлди.

Ўзбекистон ижодкорлари даврасида жамиятнинг 1580 бошланғич совети бўлиб, у ўз атрофига 70 мингдан ортиқ рационализатор ва ихтирочини бирлаштирган. Ихтирочилик ҳақидаги ленинча декретнинг 50 йиллиги кунида шуни қувонч билан айтиш мумкинки, Бутуниттифоқ ихтирочилик ва рационализаторлик жамиятининг бошланғич советлари ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланди. Хўжалик раҳбарларига ихтирочилик соҳасидаги совет қонунчилиги қоидаларига амал қилишда талабчанлик қилмоқдалар, янги таклифларнинг ишлаб чиқаришга жорий қилиниши ва авторлик ҳақларининг вақтида тўлаб турилиши устидан жамоат контролини қатъий ўрнатдилар.

Ихтирочи ва рационализаторлар мамлакат экономикасини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшиш учун курашиб, хўжалик соҳасидаги техникавий масалаларни ҳал этишда бундан буён ҳам фаол қатнашаверадилар, техника тараққиётининг байроқдорлари деган номни оқлайверадилар.

П. ДЕМИН,
Бутуниттифоқ ихтирочи ва рационализаторлар жамияти Ўзбекистон Советининг секретари.

Фоторепортаж

МЕҲНАТИМ — БАХТИМ

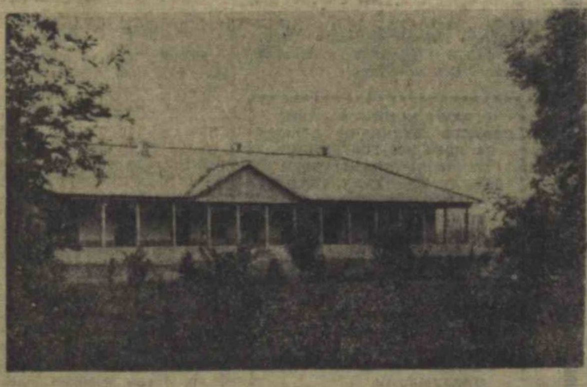

КОЛХОЗНИНГ сўлим боғи. Майин шабада эсиб турибди. Япроқлар орасидан қуёшнинг олтин нурлари ерга сочилади. Раис боғ ўртасидаги янги бинога тикилди:

— Дам олиш уйи ҳам битди. (1-сурат). Энди тер тўкиб ишлаган механизатор, чорвадор шу ерда дам олади. Мева-чева кўп. Хушҳаво. Уйига яқин. Табибларимиз ҳам бор. Дори-дармон ҳам... Телевизор, телефони ҳам бор. Бугун бригадирлар, активлар келишиб, кўришади. Ялпи пахта ҳосили жиҳатдан область колхозлари орасида биринчимиз. Энди пилладан ҳам биринчи ўринга чиқмоқчимиз. Баҳона билан шуни ҳам маслаҳатлашиб оламиз.

Колхоз дам олиш уйи қурибди! Соз. Колхоз маиший хизмат кўрсатиш комбинати қурибди! Яхши. Колхоз ҳамма бригадаларда шинам шийпон қуриб, газ, электр, телефон келтирибди! Жуда соз.

Раис дам олиш уйининг яна қандай кам-кўсти бор, дегандек тикилиб қолди. Мен бошқа бир воқеани эсладим:

...1961 йилнинг охири. Шаҳрисабз райкомининг иккинчи секретари Қурбон Ҳақбердиев Сақсонкапага келиб, эски раис Норбобо Хуррамовдан колхозни қабул қилиб олди. Ўша тун пастқам, кўримсизгина кабинетда эрталабгача чироқ милтиллаб ёнди. Қурбон ака хўжаликнинг «чўнтаги»даги даромад-буромадларни ҳисоблаб, чўтга солиб чиқди:

Колхоз хўжалик йилини 1 миллион 400 минг сўм даромад билан якунлабди.

Бир гектар ердан 18 центнердан ҳосил олинган.

18 тонна пилла сотган.

Гўшт, сут планлари бажарилмай қолган.

Колхозда мингдан ортиқ хонадон бор. Бир неча хўжалик колхоздан ҳеч нарса олаолмай, бошқа ёқларга кўчиб кетибди.

Раиснинг биринчи куни. Ўн олти қишлоқдаги кекса деҳқонларни, бригадир, звено бошлиқларини «бир пиёла чойга» чақириб, маслаҳатлашди.

— Еримиз, сувимиз яхши. Шаҳрисабздай жойда 18 центнердан ҳосил олиш уят. Мен бир одамман. Якка отни чанги чиқмайди, чанги чиқса ҳам донги. Сизларсиз бирор иш қилолмаслигим ҳаммангизга маълум. Менинг шарманда бўлганим сизларнинг ерга қараганларинг. Нима қиламиз? Ҳар ким кўнглида тугиб қўйганини айтсин.

Биров: — интизом йўқ,— деса.

Бошқа биров: — катталарнинг хотинлари ишламайди,— деди.

— Ерлар бўш ётибди.

— Ҳисоб-китобнинг мазаси йўқ.

Раис колхозчиларнинг гапларига сезгирлик билан қулоқ солиб, уларнинг ташвиш ва интилишларини билиб олди.

— Бу ишларнинг ҳаммасини ўзимиз-ўзимиз учун қиламиз,— деди суҳбат охирида ўрнидан туриб,— икки-уч йилдан кейин ҳамма қишлоқлар обод бўлади.

Шу пайт кимдир луқма ташлади:

— Бу гапларни олдинги раислар ҳам айтишган эди.

Раис бир қизариб-оқарди: тўғрида, илгариги раислар ҳам катта-катта ваъдалар беришган. Гап айтганни қилишда, кўпчилик олдида бебурд бўлиб қолмасликда. Қурбон ака бу кишилардан хурсанд бўлди: орқадан миш-миш тарқатиб юргандан, очиқ гапни юзга айтган яхши-да...

ҲИСОР тоғи этакларида ястаниб ётган ям-яшил сўлим қишлоқ колхозчилар раисининг, раис колхозчиларнинг ишончини оқлаганидан давлат бериб турибди: 28 километрли равон йўллар қурилди, 50 гектар боғ яратилди. Колхоз маданият университети Бутуниттифоқ кўригида биринчи даражали диплом олди. Клуб, маиший хизмат кўрсатиш комбинати, болалар боғчалари ишлаяпти. Пахта ҳосилдорлиги икки баравар ошди. Умумий даромад қарийб уч баравар кўпайди. Колхозчиларнинг қўли қаерга чўзса етади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумида ободончилик ҳақида гап борганда биринчи шу колхоз тилга олинди.

КОЛХОЗ кўп тармоқли. Бу йил 45 тонна пилла топширишди. Давлатга қоракўл тери, чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш планлари ҳам бажариляпти. Ҳозир 7 минг тонна пахта, арзон сифатли пахта етиштириш учун кураш кетяпти.

— Бу рақамлар одамларнинг меҳнатидан бунёдга келди,— дейди раис.— Партия комитети (секретари Тошканбой Ҳайдаров) правление билан ҳамкорликда кишиларнинг кўнглини олиш, уларга шароит яратиб беришга ҳаракат қиляпти...

Чиндан ҳам колхозда ҳамма нарса меҳнат аҳли учун, моддий бойликларни бунёд этаётган камтар, камсуқум колхозчилар учун қилиняпти. Бу ишлар «палончи колхоздан ўтиб кетамиз» деб хўжакўрсинга эмас, энг муҳими колхозчиларнинг фаровонлиги, хўжаликнинг иқболини ўйлаб қилиняпти. Шу сабабли буни каттадан кичик юракдан ҳис этиб, коллектив мулки учун қайғуряпти, жон куйдиряпти. Буни ҳар қадамда кўриш, ҳис этиш мумкин.

Раис билан идорада учрашдик. У бир оз паришонроқ, хаёли бошқа жойда кўринди:

— Тобингиз йўқми?— сўрадим.

— Соғман.

— Ишларнинг мазаси йўқми?

— Яхши. Пилла план тўлди. Ғўзамизнинг ривожи ҳам авжида.

— Нега бўлмаса хомуш кўринасиз?

— Шу йигит-қизларимизнинг ташвиши тутиб турибди. Қирққа яқини ўнинчини битирди. Кўпчилиги колхоздаги механизаторлар тайёрлаш курсида қолди. Олий ўқув юртига кетганлари ҳам жойлашиб олишса эди...

— Илгари раислар экин, машина деб югурарди. Энди колхозчининг боласи ўқисин деб қайғурар экан-да.

— Ҳа. Фарзанди ўқишга кириб олса, колхозчи кўнгли тўлиб, экинга ҳам, машинага ҳам ўзи қарайди. Раис, парторгнинг ҳар бир машина ортидан югуриб юриши шарт эмас...

Бу ғамхўрликни ота-оналарининг касбини эгаллаш учун коржома кийиб, механизаторликка ўқиётган йигит-қизлар (2-сурат). — Хосият Сафарова, Қудрат Худойқулова, опа-сингил Ҳалима ва Салима Ҳазратқуловалар, Нафиса Нарзиева ва Хосият Маликовалар юзидаги табассумдан ҳам билса бўлади.

Хосият Сафарова 2-болалар боғчасида мураббиялик ҳам қилади (3-сурат).

— Она кўнгли болада,— дейди Хосият.— Боласи тинч бўлса, она ҳам далада унумли ишлайди. Боғчада болалар учун ҳамма нарса муҳайё. Лаззатли таом, тоза, юмшоқ кўрпа-ёстиқлар, мевазор боғ, ширинсухан тарбиячилар.

Мажид Тўхтаев ҳам бахтини меҳнати билан яратганлардан (4-сурат). Бригадир Норбобо Хуррамов унга энг аълочи сувчи байроғини топширмоқда.

Республика Олий Советининг депутати, илғор бригада бошлиғи Хоной Холмўминова (5-сурат) барқ уриб ривожланаётган ғўзаларга қараб, кузда барпо этиладиган тоғ-тоғ хирмонларни кўряпти. 6-суратда соя салқин шийпонда тушлик овқат пайти.

Ҳисор тоғ ёнбағирларидаги Энгельс номли колхоз меҳнаткашлари тонгда қуёш билан баробар уйғониб, далаларда оддий уруғдан мўъжиза яратмоқдалар. (7-сурат). Ҳалол меҳнатлари билан ўз бахтларининг ҳайкалини тикламоқдалар.

С. НУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.
Фотолар Р. Шамсиддиновники. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XV ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

ОЙДИН ЙЎЛ

Қоракўлчиликка ихтисослаштирилган хўжалигимиз ҳар йили давлатга аъло сорт қоракўл тери, шунингдек, кўплаб гўшт, сут, жун ва бошқа хил чорвачилик маҳсулотлари етказиб беряпти.

Шуни айтиб ўтиш кераки, фақат қоракўл тери етиштиришни кўпайтириш орқали экономикани мустаҳкамлаб, чорвадорлар турмуш маданиятини юксалтириб бўлмайди, албатта. Чорвадорларимиз сут, гўшт, жун миқдорини кўпайтириш, уларнинг сортини яхшилаш ва таннархини арзонлаштиришга ҳам алоҳида эътибор беряптилар. Қўйлар йил ўн икки ой яйловларда боқилаётгани сабабли маҳсулот таннархи жуда арзонга тушяпти.

Совхозимизда 67 минг бош қоракўл қўй бор. Бу йил ҳар 100 бош совлиқдан 120 бошдан соғлом қўзи олинди. 31 минг қўзи тери учун сўйилиб, 14.600 қўзи наслга қолдирилди. Қиш совуқ ва узоқ келиши, ёғингарчилик кўп бўлишига қарамай чорвадорларимиз қўйларни қишловдан беталофат сақлаб чиқдилар, маҳсулот миқдорини ҳар йилдагидан кўпайтирдилар. Масалан, бу йил давлатга ўтган йилдагидан минг дона кўп қоракўл тери сотилди, наслга қўзи қолдириш планини ҳам ошириб бажарилди.

Дастлабки довон ошилди. Лекин бу чегара эмас. Бу йил она-Ватанга 600 тонна гўшт, 110 тонна сут, 176 тонна жун етказиб беришга ҳамда кўплаб дон, сабзавот, мева маҳсулотлари тайёрлашни кескин кўпайтиришга ваъда берганмиз. Чорвадорларимиз сўзларининг устидан чиқиш учун астойдил курашмоқдалар. Давлатга гўшт, сут сотиш топшириқлари квартал-квартал бажариляпти. Биз чорвачиликни ривожлантиришда катта, ойдин йўлга тушиб олдик.

Қоракўлчиликнинг ўзига хос хусусиятлари бор. Қоракўлчиликни ихтисослаштириш бир қатор муҳим тадбирларни амалга оширишни тақоза этади. Ҳар йили насл олиш учун 200 га яқин қўчқор қолдирилади. Улар лаборатория кўригидан ўтказилади. Сўнг яхши деб топилганлари фермаларга жўнатилади. Хўжалигимизда ҳар йили ўрта ҳисобда 40 мингдан зиёд қўй жуни ва классига қараб группаларга ажратилади. Ҳозир хўжалигимизда 5 мингга яқин биринчи класс ва элита қўй бор. Иккинчи класс қўйлар 10 минг бошни ташкил этади. Қолган қўйлар класслари бўйича отарларга тарқатилади. Бу ерда энг яхши, соғлом, зотли совлиқлар ажратиб олиниб, кўк, қора, сур рангли қўчқорлар билан урчитилади, шу йўл билан қўйларнинг насли яхшиланиб боради. Насл танлашда жун етиштиришни кўпайтириш ҳам назарда тутилади.

Хўжалигимизда қўйлар жуни йилига икки марта — апрель ва август ойларида қирқилади. Ҳар бош қўйдан 3 килограммдан зиёдроқ жун қирқиб олиняпти. Қўйлардан кўп жун қирқиб олиш уларнинг зотига, ёшига, жинсига, қишловдан семиз чиқарилишига ва олинган қўзиларнинг зоотехника қоидалари асосида парваришлаб борилишига боғлиқ. Айниқса, чорвадорларимиз майин, толаси узун, чидамли жун миқдорини кўпайтириш учун курашмоқдалар. Одатда наслли қўйлардан кўп жун олинади. Шуни ҳисобга олиб, сўнгги икки йилда бошқа хўжаликлардан 200 бош биринчи класс ва элита қўчқори харид қилдик.

Совхозимизда илғор чўпонлар сафи йил сайин ортиб боряпти. Ҳамро Бозорбоев ва Тўйчи Шовқиевларнинг номини фахр билан тилга олса арзийди. Уларнинг ҳар иккиси қаттиқ қишдан қўйларни соғлом олиб чиқиб ҳар юз бош совлиқдан 140-145 тадан қўзи олди. Наслга қўзи қолдириш, қоракўл тери тайёрлаш топшириқлари ҳам ошириб адо этилди.

Ирмоқлар бирлашиб дарёлар ҳосил қилгани каби, Фориш, Қурама тоғ ёнбағирларида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилаётган чорвадорларимизнинг меҳнати меваси тўпланиб, Ватан хазинасини бойитяпти. Шу эвазга совхозимиз катта даромад оляпти, халқимиз фаровон ҳаёт кечиряпти. Ҳар йили хўжалигимиз давлатга қоракўл тери сотишдан 150 минг сўмга яқин, гўшт сотишдан 180 минг сўм атрофида, жун сотишдан 140 минг сўмга яқин соф фойда олаётир.

Хўжалигимиз чорвадорлари чорвачиликни тараққий эттириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтириш соҳасида эришаётган муваффақиятларини тобора мустаҳкамлаб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XV пленуми қарорлари асосида иш олиб бораётирлар. Олдимизда улкан вазифалар турибди. Совхоз бўйича қўйлар сонини 70 минг бошдан оширишимиз, бунинг учун янги қўйхоналар қуриш, қудуқлар сонини кўпайтиришимиз лозим. Бироқ гўштга топширилаётган қўйларнинг тирик вазни чорвадорларимизни қаноатлантирмаяпти. Бунинг учун бўрдоқичилик базаси ишини яхшилашимиз, ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 50 килограммга етказишимиз керак.

Яйловларимиз серўт. Лекин бу билан кифояланиб қолмаслигимиз керак. Ўтган қиш ойлари бизлар учун катта синов ва сабоқ бўлди. Бундан тегишли хулоса чиқариб, яйловлардаги ўтўланларни кўпайтириш чораларини кўряпмиз. «Андижанец» насосларини ўрнатиб, сув чиқаришни режалаб турибмиз.

Бу йил пландаги 4 минг тонна ўрнига 7 минг тонна хашак жамғаришга қарор қилган чорвадорларимиз шу кунларда 35 сенокосилка, 25 трактор, тележкалардан унумли фойдаланиб, кўплаб ем-хашак тайёрламоқдалар. Бу ишда коммунистлар ва комсомоллар жонбозлик кўрсатаётирлар.

Ишончимиз комилки, совхозимиз коллективи 1969 йилнинг улкан вазифаларини муддатидан илгари шараф билан бажарадилар.

Ҳ. ЭСОНҚУЛОВ,
Фориш районидаги Киров номли совхоз директори.

Суратда совхознинг илғор чўпонлари Т. Шавқиев (чапда) ва Ҳ. Бозорбоевни кўриб турибсиз. Н. Меламед чизган расмлар.

ЯНГИ КОН АЛОМАТЛАРИ

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

Табиатда учрайдиган ҳар бир ҳодиса ва жараённинг ўзига хос аломати ва даракчиси бўлади. Томирнинг безовта уриши юракнинг бетоблигидан дарак берса, дарахт кўндаланг кесимидаги ҳалқалар сони эса унинг ёшини билдиради. Шунга ўхшаш ҳар бир конниинг ҳам ўзига хос белги ва аломатлари бўлади. Биз, геологлар, ўрмонларни, чўққиларни, саҳроларни кезиб юрганимизда кишилар кўпинча: «Сизлар олтин, темир, қўрғошин, нефть-газ конларини қандай топасизлар» деб савол беришади.

Бу—ҳам содда, айни пайтда мураккаб саволдир. Кончилик ва конларни излаб топиш инсониятга қадим-қадим замонлардан буён ҳамроҳ бўлиб келяпти. Илгари кишилар фойдали қазилмалар ётган жойларни фақат ташқи белгилар — маъданнинг ранги, қаттиқлиги, товланиши турли шаклда учраши ва мазасига қараб топган бўлсалар, ҳозир фан ва техниканинг ниҳоят даражада ўсиши туфайли нодир металлар «яширинган» территориялар ғоят мураккаб усуллар билан излаб, очилмоқда. Бу усул ва белгилар эса борган сари такомиллашмоқда ва янгилари кашф этилмоқда. Жумладан, 1930 йилларда атоқли олимлар В. И. Вернадский, А. Е. Ферсман ва В. А. Обручевлар ўзлари олиб борган кўп йиллик илмий тадқиқотлари натижасида кон топишнинг илмий асосланган баъзи йўлларини аниқладилар. Кейинчалик М. А. Усов, Д. С. Коржинский ва Ҳ. М. Абдуллаев бу усул ва назарияларни янада бойитдилар. Ҳ. М. Абдуллаев, интрузив-магматик тоғ жинсларининг айрим рудалар билан узвий генетик боғлиқлиги масаласини дунё геологиясида биринчи бўлиб кашф этди ва илмий асосда таърифлаб берди. Бу белгилар Иттифоқимизда кўплаб фойдали қазилмаларнинг топилишига сабаб бўлди.

Таниқли олим Иброҳим Ҳамробоев эса Ўзбекистонда олтин маъданининг даракчиси — энг аввало арсенопирит эканлигини очиб берди. Шу усулда иш олиб бориш натижасида яна бир неча олтин конлари, жумладан Мурунтов кони топилди.

Кейинги йилларда Иттифоқимиз геологларининг самарали ишлари туфайли мамлакатимиз ер юзасида учрайдиган конларнинг қарийб ҳаммаси топилиб, разведка қилинди. Бу ҳол—энди чуқур ер қаърида яшириниб ётган маъданларни ҳам излаб топишни ва уларнинг янги даракчилари—турли хил аломатларини кашф этишни тақозо қилмоқда. Шунинг учун ҳам ҳозир жаҳондаги геолог, геофизик, геохимик, биохимик олимлар бу масала устида тинимсиз бош қотирмоқдалар.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ленин мукофоти лауреати Иброҳим Ҳамробоев ҳам кейинги ўн йиллик илмий фаолиятини ана шу мураккаб проблема — янги кон аломатларини топиш масаласига бағишлади ва илмий жиҳатдан салмоқли, амалий жиҳатдан муҳим хулосаларни ишлаб чиқди. Унинг кашфиёти «геохимик ихтисосланиш» деб аталади. Турли магматик тоғ жинслари таркибида ноёб учрайдиган акцесор-минералларни сақлайди, бу минераллар тоғ жинсида учрайдиган баъзи кимёвий элементлар билан биргаликда шу жинсда яшириниб ётган маъданни излаб топиш аломати сифатида хизмат қилади.

Иброҳим Ҳамробоевич «Магматик комплекслар руда сақлаш хусусиятини акс эттирувчи петрологик ва геохимик аломатлар» номли янги монографиясида кон даракчилари ҳақидаги фикрларни умумлаштириб берган. Бу китоб Ўзбекистон ССР «Фан» нашриётида босмадан чиқди. Китобнинг 150 нусхаси чет мамлакатларга махсус буюртма бўйича жўнатилди.

Китобда илгари сурилган фикрларнинг асосий мағзида уч хил янги кон даракчиларининг шарҳи берилган.

Иброҳим Ҳамробоевичнинг янги кон аломатлари тўғрисидаги бу фикрлари геологларнинг 1964 йили Деҳлида чақирилган Халқаро конгрессида ҳам баён этилган эди. Кўпчилик геолог мутахассислар ҳам ўзбек олими илгари сурган фикрларни бир оғиздан маъқуллашган эди. Бинобарин, биз ҳам олим кашф этган янги кон аломатлари келгусида Иттифоқимизда кўпдан-кўп фойдали қазилмаларнинг излаб топилишида катта роль ўйнашига чин кўнгилдан умидвормиз.

М. ЗОКИРОВ,
Ҳ. РАҲМАТУЛЛАЕВ,
геология-минерология фанлари кандидатлари.

ШИФОБАХШ ОРОМГОҲЛАР

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Меҳнаткашлар мириқиб дам оладиган, ҳордиқ чиқариб янги куч ва ғайрат билан ишга қайтиб келадиган ёз мавсуми аллақачонлар бошланди. Йил бошидан бери биргина 165- қурилиш трести ишчи ва хизматчиларидан 70 дан ошиқ киши касаба союз йўлланмаси билан санаторийларда даволаниб қайтди. 65 киши эса дам олиш уйларига бориб келди. Шу йил охиригача трест ходимларидан 300 дан зиёд киши санаторий ва дам олиш уйларида ҳордиқ чиқариб, куч тўплаб қайтади.

Қурилиш трести маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ташаббуси билан Термиздаги «Учқизил» сув омбори соҳилидаги уч гектарлик дарахтзор соя-салқин жойда янги дам олиш зонаси ташкил этилди. Қисқа вақт ичида бу ерда бостирмалар, машиналар турадиган жойлар қуриб битказилди, катта магистрал йўлдан дам олиш зонасигача бўлган масофага асфальт ётқизилди, водопровод олиб келинди. Кўл қирғоғида жуда кенг ва ажойиб пляж барпо этилди.

Яқинда яна бир қувончли воқеа бўлди: область колхозлараро қурилиш трестининг коллективи кучи билан Кўҳитанг тоғининг Вандоб қишлоғидаги табиий иқлими ғоят гўзал ва хушманзара, чинорлар ўсиб, булоқлар шарқираб оқиб ётган оромбахш манзилгоҳда қишлоқ қурувчилари, уларнинг оила аъзолари ва болалари учун дам олиш зонаси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Гидрогеологлар бу ердаги булоқлардан чиқаётган сувларнинг деярли ҳаммаси минералларга бойлиги инсон саломатлиги учун жуда фойдали ҳамда шифобахш эканлигини аниқладилар. Ҳозир шу ерда қишлоқ қурувчиларининг болалари учун 100 кишилик пионер лагери қуриляпти. Бу шифобахш оромгоҳда келгусида асаб-юрак-томир касалликларини даволайдиган санаторий қуриш мўлжалланмоқда.

А. ХАЛИЛОВ.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

АГРЕГАТ ҚАЧОН ИШЛАТИЛАДИ

Активизатор агрегати билан силикат тайёрланади. У чидамли, тузилиши ҳам содда. Ҳозир ишлатиб келинаётган дезинтеграторга нисбатан электр энергияси 3-4 баравар кам сарфланади. Кўп миқдорда металл тежаб қолинади. Қурилиш материаллари саноати корхоналаридаги технологияни бир қадар ўзгартириб, силикат бетон таннархини 30-35 процент арзонлаштириш мумкин.

Активизаторнинг афзалликларини инобатга олган Ўзбекистон ССР Қурилиш материаллари саноати министрлиги бу агрегатни ишлаб чиқаришга татбиқ этиш йўлида хайрли иш бошлаган эди. Бундан икки йил муқаддам министрликнинг Тошкентдаги ремонт-механика заводига қарашли конструкторлик бюроси агрегатнинг иш чертёжларини тайёрлади. Завод эса 1968 йилда янги машинани ясади. Шундан буён ҳам бир йил ўтибди. Янги агрегат ҳанузгача 3-ғишт заводи ҳовлисида турибди. Янги агрегатнинг хосияти-ку рўй-рост аён. Энди уни ишлатиш вақти ҳам келмадимикин!?

А. ПАВЛОВ,
Техника фанлари кандидати.

БУГУН — СОВЕТ ЁШЛАРИ КУНИ

ЁШЛИК!

М. Глауберзон фотоэтюди.

ЁШЛАР — ИФТИХОРИМИЗ

Бугун мамлакатимизда ёшлар байрами! Ҳар йили июнь ойининг сўнгги дам олиш куни нишонланадиган Ёшлар куни чиндан ҳам Ватанимиз навқиронларининг, азамат йигит-қизларининг катта тўйига айланмоқда. Қаҳрамон совет ёшлари меҳнатда, ўқишда, жамоат ҳаётида эришган мисслсиз ютуқларини намойиш қиладилар.

Улуғ Ватанимизнинг ўғил ва қизлари ҳамма соҳада кекса авлод изидан бориб, фабрика ва заводларда, колхоз ва совхозлерда фидокорлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар, янги-янги шаҳар-қишлоқлар, электр станциялари, домна печлари, қатор конлар бунёд этмоқдалар, темир йўллар қурмоқдалар.

Ёшларимиз партия даъват этган ҳамма соҳада, коммунистик қурилишнинг энг қийин участкаларида астойдил меҳнат қилмоқда. Совет ёшларининг авангарди бўлган комсомол Владимир Ильич Лениннинг юз йиллик юбилейи шарафига юздан ортиқ муҳим халқ хўжалиги объектини оталиққа олди. Булар орасида шундай кўлами кенг ишлар борки, буларни фақат бизнинг ёшларимизгина бажаришга қодирдирлар. Жаҳонда энг катта Красноярск ГЭСи, Ўрта Осиё-Марказ газопроводи қурилиши, Тольятти шаҳридаги автозавод қурилиши, Олмалиқдаги химия гиганти ва шунга ўхшаш қатор иншоотлар шулар жумласидандир.

Комсомол «ҳосилдорлик артерияси» деб аталган ўнта сув хўжалиги қурилишига оталиқни ўз устига олган. Булар орасида Красноярск сув омбори ва унинг атрофидаги шоликорлик районлари, Каховка суғориш системаси, Қарши даштидаги магистрал каналлар ва суғориш системалари алоҳида ўрин тутади.

Москва ва Ленинград ёшлари мамлакатимизнинг барча комсомол ва ёшларига мурожаат қилиб В. И. Ленин юбилейи шарафига беш йиллик планни 1970 йил 29 октябрда бажаришга даъват этди. Бу ташаббус мамлакатимизнинг барча ёшлари томонидан қувонч билан қарши олинди.

Серкуёш Ўзбекистонимизнинг йигит ва қизлари ҳам мамлакатимиз ёшлари билан бир сафда туриб, Ватан бойлиги ва қудратини оширишда алоҳида ғайрат кўрсатмоқда. Тошкент қурилишида, Чорвоқ, Сирдарё, Таxиатош қурилишларида, Самарқанд — Қарши, Қўнғирот — Бейнов темир йўлларини қуришда, Мурунтов олтин бойитиш фабрикаси, Олмалиқ химия заводи каби гигант объектларни ишга солишда ёшлик шижоати ва қудратини намойиш этмоқда.

Республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари бу йил она-Ватанга 4 миллион 100 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳду паймон қилган. Бу улуғвор ишда ёш пахтакорлар ва механизаторлар олдинги сафда бормоқдалар. Комплекс механизациялашган комсомол ёшлар бригадалари юқори ҳосил учун курашмоқдалар. Комсомол пахтачиликни юксалтиришда ҳам жонбозлик кўрсатмоқда. Чунки партия қишлоқ ёшларини деҳқончиликни тез суръатлар билан ривожлантириш, ҳар бир гектар ердан унумли фойдаланиш, деҳқончилик ва чорвачиликда янги-янги марраларни эгаллашга даъват этмоқда.

Партия ва халқимиз мамлакатимиз ёшлари билан беҳад фахрланади. Ёшларимизнинг халқ хўжалигидаги бунёдкорлик ишлари, фан ва техникани эгаллашда кўрсатаётган жонбозликлари айниқса мароқлидир. Улар Совет Армияси сафида Ватанимиз чегараларини сергаклик билан ҳушёр қўриқлаб турибди. Бу соҳада қатъият, матонат, қаҳрамонлик, ҳарбий бурчга чексиз садоқат намуналарини кўрсатмоқда.

Йигит ва қизларимиз кекса авлод билан ёнма-ён туриб, жамиятимиз моддий ва маънавий бойликларини кўпайтиришда тағин ҳам шижоат ва матонат кўрсатадилар, коммунистик жамият қурилишини ўз меҳнатлари ва ижодлари билан тағин ҳам тезлаштирадилар.

Халқаро ҳаёт

АМЕРИКАНИНГ ЗАҲАР-ЗАҚҚУМИ

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

Ҳозирги кунда озиқ-овқат масаласи Туркиядаги энг қийин проблемалардан бирйдир. Таниқли турк публицисти Элхон Салжуқнинг «Жумҳурият» газетасида эълон қилинган ушбу мақоласи шу ҳақда баҳс юритади.

Менга ўқувчиларимдан бири телефон қилиб қолди. Талаффузидан Жанубн-шарқий Анатолиядан бўлса керак. «Буғдой масаласи»нинг асл маъносини тушунтириб беролмайсизми? — деди у телефонда. — биз ҳозир шу ҳақда гаплашяпмиз. Лекин бошим қотиб қолди. Шунга бундай ёрдамлашиб юборинг».

Майли, ёрдамлашамиз... Биз турклар жуда кўп нон истеъмол қиламиз. Бу ҳақда ҳатто «Нон ва пишлоқ — бор емагим шу» деган мақол ҳам бор. Балиқ, гўшт, тухум сингари масаллиғлар фақат бадавлат оилаларгагина насиб қилади. Бизнинг ватандошимиз эса кўпинча оддий шўрва ва нон билан кун кўради. Бизнинг озиқ-овқат соҳасидаги асосий қийинчиликларимиз ҳам худди ана шундан келиб чиқади. Илғор мамлакатларда кўплаб балиқ, тухум, гўшт истеъмол қиладилар, қолоқ мамлакатларда, жумладан, бизнинг мамлакатимизда эса дон маҳсулотлари билан кун кечиришади.

Бироқ, у ҳам ҳамиша етарли бўлавермайди. Агар ҳаво айниб берса борми, ибтидоий усулларда ишлаб чиқарилаётган буғдой ҳам жуда камайиб кетади. Бу йил биз буғдойни яна чет элдан сотиб олишга мажбур бўлдик. Маълумки, беш йиллик планда миллий даромаднинг 7 процентга ошиши белгиланганди. Об-ҳаво яхши бўлиб турар экан, биз ҳосилни планда кўрсатилганидек етиштира оламиз. Демак, бизнинг планларимиз ҳам кўп жиҳатдан об-ҳавога боғлиқ.

Бу йил бизда қишлоқ хўжалиги соҳасида янгилик — «сонора-64» навли уруғлик буғдой пайдо бўлди. Биз уни Америкадан олдик. Бу уруғлик Анатолиянинг турли бурчакларида синаб кўрилди. Айтишларига қараганда, бу уруғ ёрдамида Америка Мексикани буғдой хазинасига айлантириб юборган эмиш. Ҳа, худди шундай дейлик. Бироқ, Мексика бундан нимага эришди? Аҳолиси бой компрадорлар ва қашшоқ деҳқонлардан иборат бўлган бу қолоқ мамлакатнинг миллий даромади аҳоли жон бошига бор-йўғи 300 доллардан тўғри келди, холос.

Бироқ, қандай бўлишидан қатъи назар бизда кишилар тажрибалардан сўнг, ҳайратдан ёқа ушлаб қолишди. Ҳар бир поя 15-20 бошоқдан дон берса ҳазилми, ахир?! Аммо, тажрибалар бутунлай тугагач, шу нарса маълум бўлдики, «сонора-64» — Алауддининг сеҳрли лампаси эмас экан ва Туркия яна четдан буғдой сотиб олишга мажбур бўлди. Чунки ноқулай об-ҳаво ўзини кўрсатиб қўйди. Ана бедодлик! Биз Америкадан минглаб трактор сотиб олдик, Анатолия эса қишлоқ хўжалик техникасининг қабристонига айланди. Биз Америкадан тонналаб уруғлик дон сотиб олдик, Анатолияга эса очлик хавф соляпти. Офатдан қутилиб қолишнинг бирдан-бир йўли — яна СЭМ тоғадан буғдой сотиб олишдан иборат. Ҳаммаси пухта ўйлаб қўйилган. Биз «тракторлар керак» дейишимиз биланоқ, қарабсизки, «АҚШ» маркали тракторлар тайёр турибди. Биз «уруғлик» дейишимизни биламиз, «АҚШ» маркаси босилган қоплар тайёр бўлди қолди. Худой товба, нима десам экан, биз «буғдой сотиб олсак микин?» дея ўйлаб улгурганимиз ҳам йўқ эдики, «АҚШ» маркали буғдойлар хизматингизга тайёрмиз, дея эшигимизда турарди.

АҚШ ўзининг ошиқча буғдойини бизнинг Туркияга ўхшаш қашшоқ ва қолоқ мамлакатларга сотмоқда. Ишни мақсадга мувофиқ қилиб кўрсатмоқ учун, худди турк халқига ғамхўрлик қилаётгандай Америка бизга ён босяпти: биз америка донини ўз пулимизга сотиб олишимиз мумкин. Туркия эса ўз бошидан қандай валюта қийинчилигини кечираётгани барчага аён. Америка буғдойини доллар ҳисобига сотиб олиш учун биз ўзимизда етиштирилаётган тамаки, пахта, узум, ёнғоқнинг бутун ҳосилини жаҳон бозорига олиб чиқамиз, Америка бўлса: «Доллар сизнинг ҳамёнингизга тўғри келмайди. Шунинг учун буғдойга тўланадиган қарзнинг ярмини бизга турк лири билан тўланг, қолган ярмини эса доллар билан аста-секин узаверасиз, фақат бир шартимиз бор: америка буғдойига тўланадиган турк пуллари Туркия банкларида бизнинг ҳисобимизда туриши керак. Уларни биз Туркияда хоҳлаганимизча сарфлайверамиз» — деяпти. Шундай қилиб, Америка Туркия банкларидаги юз миллионлаб лирнинг эгаси бўлиб қолмоқда.

Шундай экан, Америка капиталисти банкда турк капиталистини учратиб, унинг қулоғига шипшийди: «Сен анча эпчил одамсан, Анқарада ҳам дўстларинг жуда кўп. Мен сенга турк банкидаги ўз пулимни бераман. Сен крахмал ишлаб чиқарадиган завод қурасан, лекин барча зарур асбоб-ускуналарни Америкадан сўраб оласан...»

Кўриб турибсизки, буғдой учун тўланаётган бизнинг пулимиз америкаликлар қўлида сиёсат қуролига айланяпти. Компрадорлар гуллаб-яшнаяпти, уларнинг фойдаси хамиртуруш қўшилгандай ошиб-тошмоқда. Туркиядаги баъзи корчалонлар ҳамёнига миллионлаб текин пул оқиб кирар экан, нега улар Америка қаллобига айланиб бормоқда? Нега Туркияда америкача партиялар учун каттагина имтиёзлар берилган? Нима учун коммунизмга қарши кураш жамиятига ва бошқа реакцион ташкилотларга юз минглаб лир сарфланмоқда? — дея ажабланмаса ҳам бўлади.

Бизнинг пулимиз америка буғдойини насосдек сўриб оляпти. Бундан эса Туркиядаги Америка малайлари каттагина фойда кўрмоқдалар. Уларнинг бойиши туфайли эса коммунизмга қарши кураш авж оляпти, реакция мустаҳкамланяпти, юзлаб ва минглаб реакцион ташкилотлар Отатурк ғояларига қарши кураш байроғини кўтариб чиқмоқдалар. Бунинг учун улар пулни қаёқдан олаётганлиги эса ҳаммага маълум.

Мана, азиз синчков ўқувчим, сен сўраган «буғдой масаласи» билан боғлиқ бўлган тарих ана шундан иборат.

Элхон САЛЖУҚ.

ИККИТА ЖОСУС САМОЛЁТ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 27 июнь. (ТАСС). Вьетнам Халқ Армиясининг зенитчилари кеча Тханьхоа вилояти устида Американинг учувчисиз разведкачи самолётини уриб туширдилар.

Вьетнам Информация агентлигининг хабарида айтилишича, Американинг учувчисиз иккинчи разведкачи самолёти кеча Хайфон тепасида уриб туширилди.

БАЙРУТ. Ливаннинг пойтахтида совет медицина ускуналари, медицина асбоблари ва дори-дармонларининг кўргазмаси очилди. Шунингдек, кўргазмада рус тили ва чет тилларда чиқарилган медицина адабиётлари ҳамда илмий-техника китоблари қўйилган. Кўргазма Ливан жамоатчилигининг эътиборини ўзига тортмоқда. Суратда: кўргазма залларидан бири.

П. Егоров фотоси. (ТАСС).

Об-ҳаво

КУН ЯНА ИСИЙДИ

Июнь ойи серёмғир келди: жала, дўл, момақалдироқ, кучли шамол — ҳамма-ҳаммаси бўлиб ўтди. Айрим кунлардагина ҳаво бир оз дим бўлиб, ҳарорат кўтарилганини ҳисобга олмаганда унча иссиқ бўлмади.

Июлда ҳавонинг иссиқ бўлиши кутилмоқда. Ўртача ойлик ҳарорат нормадан 1-2 даража ошиқ, яъни 26-30 даража атрофида бўлади. Ҳаво қуруқ келади. Кундузи 35-40, айрим жойларда 41-43, кечалари 22-27 даража иссиқ бўлади.

Ойнинг иккинчи ва олтинчи беш кунлигида ҳарорат бироз пасайиб кечаси 12-17, кундузи 30-35 даража атрофида бўлади.

Июлда республиканинг кўпчилик районларида, айниқса жанубда ҳаво қуруқ ва иссиқ келади. Қолган жойларда биринчи, иккинчи ва олтинчи беш кунликда бироз ёғингарчилик ва момақалдироқ бўлиши кутилади.

В. М. ДЕВЧЕНКО,
Тошкент об-ҳаво бюросининг узоқ муддатли синоптик катта инженери.

ҲАР ТЎҒРИДА

УЙҒОНГАН... ВУЛҚОН

ХАЛҚ бу чўққини Айронтўкар деб атайди. Чиндан ҳам Озарбайжоннинг Айронтўкар вулқонидан оқиб чиқадиган лой айронга ўхшаш оппоқдир. Вулқон «ғазабланиб» турган пайтда ундан оқиб чиқадиган «айрон»нинг ҳарорати 800-1000 даража бўлади.

Айронтўкар беш йил давомида мудраб ётди. Яқинда унинг устида яна қора булутлар пайдо бўлиб, тоғ остидан 40 метр баландликдаги олов гулхани гуруллаб кўтарилди. Олов гулхани аста-секин пасайиб, 15 метрга тушиб қолди.

Вулқонни кузатиб турган академик А. Ёқубовнинг айтишича, Айронтўкардан 100 минг кубометрдан кўпроқ лой оқиб чиқиб 40 гектар майдонни қоплаб олди. Ҳозир Айронтўкардан чиққан лой таркиби ўрганилмоқда. Вулқон остида нефть ва газнинг катта запаси бўлса керак.

МУЗҚАЛПОҚ ОСТИДАГИ... ОЛОВ

КАВКАЗНИНГ чўққиси — Эльбрус сўниб қолган вулқондир. Лекин яқинда олимлар бу ерда зилзила бўлганини, айрим жойлардан иссиқ сувлар чиққанини аниқладилар. Бу кутилмаган ҳодисадир. Демак, Эльбруснинг музли қалпоғи остида ҳали катта ҳароратли олов-газ ва нефть запаслари бор эканда.

АЛОЙ БАРГИДАН... ДОРИ

АЛОЙ йирик япроқли ўсимлик бўлиб, Африкада, Мадагаскар оролларида ва Арабистонда ёввойи ҳолда ўсади. Бизнинг мамлакатимизда субтропик районларда ва уйларда ҳам бу ўсимликни ўстиришади. Алойнинг баргидан жуда қимматли «сабур» дориси олинади. Медицинада бу дори билан ҳар хил яралар, доғлар, турли хил тери касалликлари даволанмоқда.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

СОВЕТ ЁШЛАРИ КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — Шарқ куйларидан концерт, 10.10 — «Табассум» радиожурнали, 11.35 — В. Мейен. «Ассалом келажак!» кантатаси, 12.15 — «Эрталабки салом!» (Москва), 13.30 — Хатлар асосида концерт, 15.00 — «Бизнинг радиопочта», 15.10 — «Бахтиёр ёшлигим» (музикали-адабий радиокомпозиция), 15.50 — «Олмалиқ зарбдори» (русча), 16.10 — «Монголия тупроғида» (радиокомпозиция), 17.40 — Экран янгиликлари, 18.00 — «Музикали глобус», 18.40 — Концерт, 19.20 — Ёш ижрочилар концерти, 20.00 — «Ёшлик» радиостанциясининг Совет Ёшлари кунига бағишланган программаси, 20.40 — Ватан ҳақида қўшиқлар, 21.00 — «Мамлакатлар ва қитъалар», 21.10 — Дала меҳнаткашлари учун концерт, 22.20 — «Табассум» (такрорий эшиттириш), 23. 20 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9. 55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 10.00 — **Болалар учун эшиттириш,** 10.25 — **«Сен бизникига бемалол келавер»** (Телефильм), 11.40 — **«Балтика ҳақидаги қўшиғим»** (Кинофильм), 12.00 — **Пойтахтимиз меҳмонлари.** Танаффус вақтида болалар учун. **«Қувноқ дельфин»** кинофильми.

Ўзбек тилида: 13.45 — **Ёзувчи Зафар Диёр ижоди ҳақида эшиттириш,** 14.25 — **«Тиним билмас юраклар»** (Кинофильм), 14.45 — **«Олтин далалар»** (қозоқ тилида), 16.55 — **Кўрсатишлар программаси,** 17.00 — **«Ёшлик студиясининг Совет Ёшлари кунига бағишланган эшиттириши,** 18.00 — **Ўзбекистонда Монголия халқ республикаси кунлари муносабати билан. «Моренхур нималарни ҳикоя қилади»** (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 19. 10 — **«Ахборот»** информацион программаси, 19.40 — **«Ўн иккинчи кеча»** (Бадиий фильм), 21.05 — **Қишлоқ меҳнаткашларининг ленинча вахтаси.**

Ўзбек тилида: 21.25 — **«Ахборот»** информацион программаси, 21.55 — **Огаҳий номидаги Хоразм область театри артистларининг концерти.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАР ПРОГРАММАСИ

10.10 — **Абитуриентлар учун ўзбек ва рус тилларида физикадан машғулотлар.**

12.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — **Фрунзе кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 29/VI да **Травиата,** 30/VI да **Риголетто,** 1/VII да **Чио-чио-сан.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/VI да **Мария Стюарт,** 1/VII да **Шоҳ Эдип.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА (ёзги бинода) — **Огаҳий номли Хоразм область музикали драма ва комедия театрининг гастроллари.** 29/VI да **Қайнона,** 30/VI да **Ғурбатда ғариб — Маҳтумқули,** 1/VII да **Қайнона.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Героин — «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10, кундуз соат 2.30, 4 ва кеч 6 да) «МОСКВА» (кундуз соат 1.20, 5 ва кеч 7 да), «ДРУЖБА» (кундуз соат 12, 2.30, 4 да), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3 да).

Тўй кунида — «ВОСТОК», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Учрашув манзили — Женева — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, кеч 8 да).

Рошфорлик қизлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (эрталаб 10, 11.40, кундуз соат 3 ва кеч 6 да).

Сангам (1-2-3 сериялар) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Дўппи кийган фаришта — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб 9.45, 11.30, кундуз 1.15 минутда).

ОГАҲИЙ НОМЛИ ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИНИНГ
МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИ ЁЗГИ БИНОСИДА НАМОЙИШ ҚИЛАДИГАН СПЕКТАКЛЛАРИНИНГ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

29 июнда — ҚАЙНОНА.
30 июнда — ҒУРБАТДА ҒАРИБ — МАҲТУМҚУЛИ.
1 июлда — ҚАЙНОНА.
2 июлда — КОНЦЕРТ.
3 июлда — ҒУРБАТДА ҒАРИБ — МАҲТУМҚУЛИ.

Томошалар кеч соат 8 яримда бошланади.

Касса кундуз соат 12 дан ишлайди.

Билетлар сотилмоқда.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ҚЎҚОН ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
1969-1970 ўқув йилига кафедралар бўйича вакант ва штатли ўринлар учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: фалсафа ва илмий коммунизм, педагогика ва психология, умумий тарих, математика бошланғич таълим методикаси (фан кандидатлари, доцентлар);

кафедра доцентлари: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод, илмий коммунизм, педагогика ва психология, география, математика ва жисмоний тарбия (фан кандидатлари, доцентлар);

кафедра катта ўқитувчилари: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод илмий коммунизм, ўзбек тили, рус адабиёти, психология, математика, жисмоний тарбия, инглиз тили, бошланғич таълим методикаси, педагогика;

кафедра ўқитувчилари: илмий коммунизм, умумий тарих, ўзбек тили, бошланғич таълим методикаси ва жисмоний тарбия.

Конкурс муддати — 15 июлгача.

Конкурсда қатнашиш учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Қўқон шаҳар, К. Маркс кўчаси, 63-уй.

РЕСПУБЛИКА МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ МУЗИКА ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
1969—70 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти мактабгача тарбия муассасаларига музика раҳбарлари ҳамда ўрта мактабларга музика ва ашула ўқитувчилари тайёрлайди.

Ўқув юртига ўрта мактабнинг 8 ва музика мактабининг 7 синфларини битирганлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 3 йилу 10 ой.

Аризалар қабул қилинмоқда.

Кириш имтиҳонлари 5 июлдан қуйидаги фанлар бўйича ўтказилади: фортепьяно, сольфеджио ва музика саводи, она тили (ёзма).

Ўзбек группаларига музика мактабини тамомламаган, лекин яхши музика қобилиятига эга бўлганлар ҳам қабул қилинади.

Қабул қилинган ўқувчилар умумий қоидалар бўйича стипендия ва бошқа жойдан келганлар эса ётоқхона билан таъминланадилар.

Адрес: Тошкент шаҳар, Олмазор кўчаси, 174-уй.

Телефон 4-14-31, 4-17-11 (2, 3, 7, 12 троллейбуслар, 12, 13, 14, 27, 51, 69 автобусларнинг «Беруний майдони» бекати).

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ТЕХНИКУМИ
1969—1970 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникум тепловоз хўжалиги, темир йўл транспортининг йўл хўжалиги қурилиши ва эксплуатация қилиш, сим алоқаси, радио алоқаси ва радиоэшиттириш, темир йўл транспортида автоматика ва телемеханика, саноат ва граждан бинолари қурилиши ихтисосларига доир темир йўл транспорти техниклари тайёрлайди.

Аризалар 8 синф ҳажмида маълумотлилардан — 1 августгача, ўрта маълумотлилардан 15 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 дан — 20 августгача ўтказилади.

Техникумнинг сиртқи бўлими темир йўл транспортининг ҳамма ихтисосларига ўқувчилар қабул қилади.

Аризалар: Тошкент шаҳар, 2-Сариқўл кўчаси, 3-уйга юборилади (1, 2, 5, 8, 9, 10, 12, 13-трамвайларнинг «Сариқўл» ёки «Буденовская», 9 автобуснинг «Весна» бекатлари).

Телефонлар: 3-02-43-25, 3-92-40-85, 3-92-44-96.

СССР Газ саноати министрлиги «СРЕДАЗНЕФТЕГАЗСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ 5-МАХСУСЛАШТИРИЛГАН БОШҚАРМАСИГА

слесарлар: сантехниклар, тунукасозлар, металл конструкцияси бўйича электрчилар; газ-электр пайвандчилар, юкчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай. 30% дан 65% гача қўшимча коэффициент тўланади.

Ёлғиз ишчиларга ётоқхона берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-81, Дўмбиробод, 14, 24-автобусларнинг охирги бекати.

«ЎЗГИПРОЗЕМ» РЕСПУБЛИКА ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТИГА

инженер ва техниклар: ирригаторлар, иссиқлик техниклари, инженерлик бўйича территорияни тайёрлаш, кўкаламзорлаштириш, лойиҳа-қидирув ишлари сметачилари ва вақтли ишга топографлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Муқимий кўчаси, 176-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ —

Орган центрального комитета компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337834. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337804. Адабиёт ва санъат — 332038, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334324. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 333142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—83, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 151. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633 Р. 03168.